

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vas leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y. Under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 160. — ŠTEV. 160.

NEW YORK, TUESDAY, JULY 11, 1922. — TOREK, 11. JULIJA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

STAVKA OVIRA ŽELEZNIŠKI PROMET

Erie železnica je bila prisiljena črtati več vlakov s svojega voznega reda. — Predsednik Harding bo najbrž posredoval v stavki. — Tudi uradniki in nakladalci bodo zaštrajkali. — Funkcija pravdnika.

New York, 10. julija. — Položaj v stavki uslužbenecv železniških delavnic se je v teku zadnjih dni izdatno poslabšal. Erie železnica je morala črtati že dvajset vlakov iz svojega voznega reda in nezadovoljstvo med potniki postaja vsled tega vedno večje.

V East Hardfordu v Connecticutu je prišlo do krvavega spopada med stavkarji in shecki.

Vsa znamenja kažejo, da se bo pridružila stavki tudi unija železniških uradnikov in tudi unija železniških nakladalcev ter postajnih načelnikov. Glasovanje uradnikov New York Central železnice je bilo baje soglasno za napoved stave. Kot vzrok za stavko navajajo uradniki neiskrčenje plače, ki je zadelo predvsem že itak slabo plačane delavce, temveč tudi odpravljenju poštine, proste vožnje ter bolniških podpor. Razventega so tudi proti skrčenju plač za prekurno delo.

Chicago, Ill., 10. julija. — Nedelja, ki je predstavljala deseti dan stavke delavcev v železniških delavnicah, je potekala tukaj in po celem srednjem zapadu brez vsakih motenj miru. V petih državah so bile mobilizirane državne čete za vsak slučaj ter so nastanjene v različnih ogroženih železniških središčih.

Iz Washingtona je prišlo poročilo, da je dal generalni pravdnik Daugherty tukajšnjemu okrajnemu zveznemu pravdniku navodilo, naj se posluži skrajnih sredstev v vseh slučajih, ko bi prišlo do umešavanja v poštni in meddržavni trgovski promet vsled stavke železničarjev.

Washington, D. C., 10. julija. — Predsednik Harding se je večerj posvetoval v Beli hiši z generalnim pravdnikom Daughertyjem glede umešavanja zvezne vlade v stavko železničarjev. Kot se glasi, se je vršila konferenca v glavnem glede korakov, katere naj bi se storilo v slučaju, da bi bil moten poštni in meddržavni trgovski promet. Generalni pravdnik bo v takem slučaju osebno prevzel vodstvo ter nastopil odločno proti vsem poskusom, da se moti poštni promet.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

DENARNA IZPLAČILA

V JUGOSLAVIJI, AVSTRIJI, ITALIJI in ZASEDELEM OZEMLJU

se potom naše banke izvršujejo zanesljivo, hitro in po nizkih cenah.

Včeraj so bile naše cene sledeče:

Jugoslavija:			
Razpoložna na zbiranje pošte in izplačanje "Kr. poštni čekovni urad in "Jadranska banka" v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Kranju, Celju, Mariboru, Dubrovniku, Splitu, Sarajevu ali drugod, kjer je pad za hitro izplačilo na pogodbeno.			
300 kron	\$ 1.15	1,000 kron	\$ 3.60
400 kron	\$ 1.55	5,000 kron	\$ 17.50
500 kron	\$ 2.30	10,000 kron	\$ 34.00

Italija in sosedeno ozemlje:

Razpoložna na zbiranje pošte in izplačanje "Jadranska banka" v Trstu, Opatiji in Zadru.			
50 lir	\$ 2.90	500 lir	\$ 25.00
100 lir	\$ 5.30	1000 lir	\$ 49.00
300 lir	\$ 15.00		

Za politična, ki presegajo mesek dvajsetični aro ali pa dvajsetič lir dovoljujejo po pogodbeni posebni postop.

Vrednost kronam, dinarjem in liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in neuporabno; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej. Mi računamo po ceni onega dne, ko nam dosepe poštni denar v roko.

Glede izplačil v ameriških dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
82 Cortlandt Street New York, N. Y.

SLEPARJI V ROKAH POLICIJE

Newyorški detektivji so pred kratkim aretirali tri nevarne roparje, katere dolže, da so ukradli za dva milijon petsto tisoč dolarjev v poštah pošiljatev. Z leve na desno so: detektiv Stepett, Charles Lambert, detektiv George Anderson, detektiv O'Brien in Gerald Chapman, načelnik roparske bande.

GROZNA ZMEDA PO VSEJ IRSKI

Zvezo med Dublinom in Belfastom so prekinili dinamitardi. — Pet mostov poginanih v zrak.

Belfast, Irska, 10. julija. — Most pri Dunleer, okraj Lough, je bil zopet diamitiran obenem s štirimi nadgradnjami in železniška zveza med Dublinom in Belfastom je bila vsled tega prekinjena. Vsi vlaki med obema mestoma so bili odpovedani in vlaki, ki so bili že na poti, so bili poklicani nazaj.

Telefonska zveza med Dublinom in Belfastom je bila danes zopet ustanovljena in sicer prvič izza ultimata, katerega je izdala vlada južne irske po napadu upornih republikancev na Four Courts.

Sto navadnih jetnikov so prevzeli iz Mount Joy jetnišnice v Dublinu v Dundalk, da napravijo prostor ujetim republikanskim jetnikom, soglasno s poročili, ki so dospela danes semkaj.

Sinnfeinska zastava, s črnim križem po sredini, je razobešana na vojašnici v Dundalku, ki se nahaja v rokah upornikov.

London, Anglija, 10. julija. — Najnovejša poročila iz Irske kažejo, da se je republikansko gibanje izjavilo "vseposvoda", iz jemo okraja Cork, kjer je pričakovati soglasno s poročili v kratkem važnih in pomembnih razvoj.

Glasi se, da se je pridružil Eamon de Valera svojim tamošnjim pristajem, vendar pa krožijo tudi različne druge povesti glede njegovega sedanjega bivališča. V enem teh poročil se glasi, da se nahaja v bližini Dublina in da se bo vdeležil pogreba Charlesa Burgessa, svojega prijatelja, ki je padel v boju s četami proste irske države.

GENERAL LUDENDORFF MORILNI ZAROTNIK

Bil je baje vdeležen pri zaroti, ki se je končala z zavratnim umorom dr. Rathenaua.

Berlin, Nemčija, 10. julija. — Generala Ericha Ludendorffa, prejšnjega vrhovnega kvartirskega mojstra nemške armade, je spravil večeraj socijalistični "Vorwaerts" ali "Naprej" v zvezo z monarhistično zaroto, ki je namenjena strmoglaviti republiko ter spraviti Hohenzollernce nazaj na nemški prestol. List je dvignil obdolžitve, da je bil zavratni umor nemškega ministra za zunanje zadeve, dr. Rathenaua, plod te monarhistične zarote.

Obdolžitve, dvignjene proti Ludendorffu temelje baje na zaplenjenju korespondence s poročnikom Guentherjem, ki je bil aretiran na temelju obdolžitve, da je bil vdeležen pri umoru dr. Rathenaua. List "Vorwaerts" je objavil danes tozadevna pisma.

V zvezi s temi razkritji je bil aretiran tudi grof Reventlow, znani pisatelj in monarhist in zaslišala ga bo berlinska policija.

Ludendorffovo ime ni bilo spravljeno v celotno zadevo na lahkomisljen način, kot izjavlja Vorwaerts. General Escherich, načelnik monarhistične lige na Bavarskem, je bil v isti meri vdeležen pri zaroti. Izjavlja se tudi, da se je ugotovilo direktne zveze med nemškimi monarhisti ter ruskimi boljševiki na temelju korespondence med zarotniki.

Iz pisma je razvidno, da je bil Guenther, ki je vozil avtomobil, iz katerega so bili oddani ugodoljni strelji na Rathenaua, zaupnik Ludendorffa, katerega se je označilo v pismih kot "stria L" ali "stria Ludovika".

Kot v zadevi Kappovega puča se je tudi tukaj spravilo ime Ludendorffa v zvezo s tajnimi lahinaacijami nemških monarhistov. Eno izmed zaplenjenih pism je pisal von Reventlow nekemu Scheuber-Richterju v Monakovo. V tem pismu se označuje Ludendorffa kot "stria Ludovika" in generala Eschericha kot "stria Emila". Nadaljno pismo je pisal neki monarhist po imenu Pittenger, ki je bil v zadnjem času v ozkih stikih z generalom Escherichom.

Policija je v teku zadnjih štiri in dvajsetih ur aretirala veliko število znanih monarhistov in sicer na temelju informacij, katere je dobila iz zaplenjenih pism.

MORATORIJ ZA NEMŠKI DOLG

Vsa znamenja kažejo, da ne bodo zavezniški pritirali vprašanja vojne odškodnine do viška.

Pariz, Francija, 10. julija. — V takajšnjih vladnih krogih prevladuje naziranje, da se bo sestala posebna konferenca zavezniških ministrskih predsednikov, ki bo sprejela ugotovila nemške vojne odškodnine. Konferenca zavezniških ministrskih predsednikov sicer še ni bila odrejena, vendar pa se vrše tozadevna pogajanja med zunanjimi uradi zavezniških držav.

Francoski zunanji urad je bil večeraj obveščen, da se je napotil nemški finančni podtajnik Schroe der v Haag, kjer se bo posvetoval z dr. Karl Bergmannom, nemškim izvedencem na haški konferenci. Oba se bosta nato napotila sredi prihodnjega tedna v Pariz, kjer bosta zaslišana od komisije, sklicane izrečno v ta namen.

Oficijelno stališče Francije napram nemškemu pozivu bo ugotovljeno šele potem, ko se bo reparacijska komisija odločila, če naj izroči celotno zadevo v roke zavezniških ministrskih predsednikov ali ne. Do takrat bo cela zadeva prepuščena reparacijski komisiji.

Garancijski odsek reparacijske komisije, ki je tekom preteklega meseca proučil razmere v Berlinu, bo podal svoje poročilo glede razmer v Nemčiji še tekom tekočega tedna. Domneva se, da bo igralo to poročilo važno ulogo pri sklepih zavezniških ministrov, ker so vsi zavezniški zastopani v tem garancijskem odseku. Člani odseka so sami izvedenci in njih poročilo bo brez dvoma predstavljalo dobro podlago za sklep, če naj se dovoli Nemčiji moratorij glede odplačevanja vojne odškodnine.

Pariz, Francija, 10. julija. — V svojem pogovoru z zastopnikom Universal Service je izjavil danes italijanski minister za zunanje zadeve, Schanzer, da predstavlja medzavezniški dolgovni "svetovno tragedijo". V nadaljnjem poteku pogovora je rekel: — Te nesrečne milijarde so korenika cele gospodarske zmede v Evropi. Strašno je tozadevno spoznanje, kajti rešitve vprašanja vojnih dolgov ni mogoče najti takoj.

HARDING IN PREMOGARSKA STAVKA

Sestanek premogarskih delodajalcev in delavcev v Washingtonu bo imel najbrž za posledico direktno vladno akcijo. — Arbitracija kot temelj uravnave. — Vlada bo nastopila v teku enega ali dveh dni. — Pod stariimi pogoji.

Washington, D. C., 10. julija. — Zastopniki premogarjev in delodajalcev so večeraj čakali tukaj na kako obvestilo od strani vlade, tikajoče se akcije, da se napravi konec stavki v premogarski industriji, ki traja sedaj že štirinajst tednov. Nobenega znamenja ni bilo namreč opaziti, da bi hotela ta ali ona stran popustiti. Ugibanja v skoro vseh krogih se tikajo izključno le akcije, katero bo vlada brez dvoma vpriporčila.

Trgovski tajnik Hoover je imel pogovor s predsednikom Hardingom odkar se je slednji vrnil v glavno mesto, vendar pa ni bilo mogoče dobiti nikakih informacij glede vsebine pogovora ali sklepov, do katerih je prišel pred sednik.

Glasi se, da bo poklical danes predsednik Harding k sebi zastopnike delodajalcev in premogarjev na končni pogovor. V pričakovanju te akcije od strani predsednika sta se vrnila večeraj semkaj John L. Lewis, predsednik United Mine Workers ter Ogle, predsednik narodne zveze premogarskih delodajalcev.

Sestanek premogarskih delodajalcev in premogarjev v premogovnikih mehkega premoga je določen na deseto uro danes zjutraj, a vendar pa se glasi, da ne veruje nikdo v možnost uravnave, kajti namen sklicanja konference je bil le imeti delegate pri roki za slučaj, da bi jih pozval predsednik Harding v Belo hišo. Antracitni delodajalci in delavci se bodo sestali ob polštirih popoldne in tudi oni bodo le čakali na obvestilo iz Bele hiše.

V nekem poročilu, ki je bilo objavljeno večeraj zvečer, se je glasil, da se bo predsednik s svojim kabinetom lotil premogarskega problema na kabinetni seji, ki se bo vršila v torek in na podlagi tega obvestila se domneva, da je pričakovati vladne akcije je takoj po tej važni seji.

Prepričanje voditeljev na obeh straneh je namreč, da bo vlada nastopila v teku enega ali dveh dni. Skrbno pa se varuje tajnost narave akcije, katero namerava vpriporčiti vlada.

Domneva se, da bo arbitracija pod vladnim nadzorstvom obenem z reorganizacijo cele premogarske industrije temelj vladnega načrta, če bodo dogodki tekom današnjega dne pokazali, da je vsaka pristojna uravnava med delodajalci in premogarji nemogoča.

Premogarji so odločno proti temu, da bi predložili svoje mezdne pritožbe vladni arbitraciji ali razsoji razven v slučaju, da bi se vzelo vpoštev vse težkoče, katere je opaziti sedaj v premogarski industriji. Prepričani so, da bi ne pomenjala razsoja ničesar drugega kot skrčenje plač, ne da bi se storilo kaj koristnega glede stabiliziranja industrije. Voditelji premogarjev pravijo, da jih utrjuje v njih nazorih drastično skrčenje plač, katero je odredil železniški delavski svet.

Nekateri med premogarskimi voditelji izjavljajo, da se premogarji ne bodo hoteli vrniti na delo, če ne bo nudila vlada ničesar drugega kot imenovanje arbitracijske ali razsojevalne komisije. Antracitni premogarji so tekom vseh svojih posvetovanj z delodajalci ustrajali na stališču, da ne sprejmejo nikake arbitracije, ki bi vključevala skrčenje plač. Glasi se, da bi se delavci v premogovnikih mehkega premoga vrnili na delo pod pogojem, da bi ostale pravomočne plače kot so bile veljavne do 1. aprila in da bi vlada imenovala komisijo, ki bi se lotila stabilizacije cele premogarske industrije ter skušala

predvsem odstraniti zla sezijskega zaposlenja. Ta program bi dolekal, da bi se plač ne skrčilo do časa, ko bi podala komisija svoje poročilo. To bi trajalo približno osem mesecev do enega leta. Glasi se, da nasprotujejo delodajalci temu programu, v katerega bi pristali delavci.

Nekateri opazovalci so mnenja, da bo nastopila vlada na temelju obrambne postave ter prisilila premogarje vrniti se na delo, dokler bi se ne preiskalo razmer v premogarski industriji ter jih skušalo izboljšati. V takem slučaju bi morala vlada prevzeti kontrolo nad premogarsko industrijo ter regulirati cene. Premogarji in delodajalci bi bili prisiljeni sprejeti intervencijo take vrste. Za delavce bi ne bila stvar tako slaba, kajti v tem slučaju bi imeli opravka le z vlado, ne pa s premogarskimi baroni.

Administracija se seveda skuša izogniti temu koraku, katerega bo prihranila le za skrajni slučaj.

PRAKTICEN KOMUNIZEM V PARIŠKEM PREDMESTJU

Pariz, Francija, 9. julija. — Nov eksperiment v komunizmu se je preizkušalo v pariškem predmestju Montrouge. Skoro dvesto delavcev v neki tvornici, obstoječih iz sindikalistov, bo deležnih vseh dobičkov, potem ko se bo dalo na stran 25 odstotkov za izboljšanja, 30 odstotkov za penzije po desetih letih službe in petnajst odstotkov za sindikalistično propagando.

Vse osnovne delnice se nahajajo v rokah delavcev, ki dobivajo več kot unijske plače ter se drže strogo osemurnega delavnika. Komunizem je razviden iz dejstva, da dobivajo upravitelji in predelavci, izkušeni peki ter pisarji isto dnevno plačo kot vsi drugi delavci in očitno se nikdo ne pritoži, kajti v zadnjih šestih mesecih ni bilo opaziti nobene izpremembe v oseboju.

SMRT ODLIČNEGA IZNAJDI TELJA

Pariz, Francija, 8. julija. — Večeraj je umrl tukaj znani kriminolog Jack Bertillon. Listi so objavili posmrtnico, katero je odlični iznajditelj in spisal par dni pred svojo smrtjo.

Bertillon je iznašel sistem identifikacije potom odtisov prstov. Njegov starejši brat, ki je umrl pred šestimi leti, je praktično uvedel to iznajdbo.

UBILI SO OVADUHA.

Jacksonville, Fla., 10. julija. — Črnce Lee Bragg, star pet in trideset let, je bil ustreljen v njegovem stanovanju od treh zakrkanih belih mož in oblasti domnevajo, da je bil umor posledica dejstva, da je Bragg izdal munšajnjarje. Bragg je bil aretiran pretekli teden, ker se je pečal z butlegarstvom, a bil nato izpuščen, ker je dal oblastim informacije glede kuhanja žganja v njegovi sosedščini.

"GLAS NARODA"

(SLOVENIAN DAILY)

Owned and Published by
Slovenic Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Addresses of Above Officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.**GLAS NARODA**
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto v celoti za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Canada	za pol leta	\$3.50
Za pol leta	za celotno leto	\$7.00
Za četrt leta	za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisements on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih in praznikov.

Dopolni brez podpisa in osebni se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov prosimo, da se nam tudi prejšnje bilance naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

GLAS NARODA

82 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2876

VLADNO VMEŠAVANJE

Sedanja republikanska administracija, ki je nastopila svojo službo s tako velikanskimi obetanjmi, se je izkazala kot prav tako onemogla in nezadnjaška kot je bila frazerska administracija Wilsona, ki je "odrešil" svet s svojimi štirinajstimi točkami, katere so uveljavili na tak način, da so postali Angleži, Francozi in Japoneci vladarji sveta.

Kako nazadnjaška in delavstvu sovražna je sedanja administracija, je razvidno iz dejstva, da hoče izsiliti uravnavo v premogarski stavki in sicer, kot se glasi, "v interesu javnosti".

Poletje je tukaj in kmalu bosta prišli jesen in zima. Zmanjkalo bo premoga, ker nočejo ti vražji majnarji prijeti za krampe in lopate ter sprejeti plačo kot jo hočejo dati milijonarški premogarski baroni in "absentee" delničarji, premogarskih kompanij, ki niso še nikdar videli nobenega rova od znotraj, še manj pa bili izpostavljeni strupenim plinom večnim nevarnostim, ki prete premogaru.

"V interesu javnosti", naroda kot takega, — to je vedno geslo vlade, ko pride slednja do spoznanja, da se delavci nočejo vkloniti in da rajše stradajo kot da bi sprejeli povsem neupravičeno skrajšanje plač.

"Javni interes" zahteva združenje stavke.

Kaj pa je ta javni interes? Ali so to mogoče konsumenti, ki morajo preživljati vse parasite, zajedavce, od delničarjev premogarskih kompanij pa do zadnjega Italijana na vogalu, ki vam proda bušelj premoga za 75 centov?

Ne, "javni interes", predstavljajo velika industrijalna podjetja, ki bi v prvi vrsti trpela vsled pomanjkanja premoga.

Takozvane javne utilitete, kot železnice, poulični promet, elektrarne in plinarne, bi bilo še vedno lahko založiti s potrebnim premogom za vzdržanje obratovanja. Izgovor glede "javnega interesa" ne pride vsled tega v poštev.

Škoda, katero bi eventualno trpelo kapitalistično podjetništvo, nikdar sito denarja in mastnih dividend, pridobljenih brez vsakega najmanjšega duševnega ali telesnega napora, je ono, kar hoče in skuša preprečiti vlada.

Tem interesom se morajo klanjati vsi ostali interesi in to je tudi vzrok, da hoče vlada posredovati ter napraviti konec stavki premogarjev.

Omnia ad maiorem gloriam, — ne Boga, temveč zlatega teleta, — mednarodnega kapitala.

Dopisi.

Farrell, Pa.

Dosti sem čital po časopisih, kako lepo se dela z delavci, a nisem mogel vrjeti, dokler nisem sam poskusil. Zadnjih pet mesecev mi proketo slabo prede. Zadnje čase sem se začel prav pogosto predstavljati iz enega kraja v drugega v nadi, da bom našel na boljše in milostnejše podjetnike. Sedem tudi po drugih naravnih svojih srečo iskati. Sicer delo se še dosti lahko dobi, toda je naporno vsespovsod, plača pa salamensko piča.

Že je minulo 13 let, odkar sem zapustil rojstni kraj. Še vedno se spominjam svojih prijateljev, ki so se pogovarjali in rekli: Zdaj gre po Podžerjav Jaka v Ameriko. Ta bo pa denar naredil, ker je mlad in močan. — Pa res so skoraj uganili. Po trinajstih letih življenja v Združenih državah jim lahko danes pokažem žuljeve roke in prazen žep. Prepričan sem pa, da se ne godi samo meni tako. Mislim, da imam še lepo številno prijateljev, ki so na istem kakor jaz.

Brez delavca bi ne bilo kapitala. To nam potrdi vsako trezno razmišljanje. Zato bi moral biti delavec tudi pravi lastnik kapitala. Delavcevo bi moralo biti bogastvo, ki ga je ustvaril s pomočjo pridnih rok, ne pa onega, kateri nič ne dela. Če zna delavec pro-raznaša deputy listke vsak dan

ducirati, naj torej za svoje delo dobi plačo, katere mu gre po božji in v sloveški pravici.

Nekaj se čuje, da se bo tukaj ustanovil pevski zbor. Izprva se bo pelo po programu, kasneje pa po vse navskriž, kdor bo hotel, kadar bo hotel in kar bo hotel. Tako bomo zopet imeli priliko slišati lepe slovenske pesmi.

Jakob Jert.

Thomas, W. Va.

Dne 26. junija zjutraj je šlo pred roj 12 organiziranih mož, da zabranijo skebom pot na delo. Toda kožaki so jih prijeli ter zaprli v Thomasu. Drugi dan je prišlo 106 moških in žensk. Zgodilo se je, da so deputiji vse polovili ter zaprli v ograjo. Potem je šel deputi na postajo, da dobi osebnostni voz, a bil je tam samo eden in še ta pokvarjen. Deputy ga je zahteval, akoravno je nadzornik vozov protestiral. Potem je nabasal vseh 106 v mali voz za 50 oseb. Nato je prišel vlak in pripeli so natlačeni voz, da jih peljejo v zapor v Parsons, W. Va. Zgodilo se je pa drugače. Na potu se je oni voz preobrnil. En Slovence je bil ubit, čez 50 več ali manj ranjenih. Nekaj jih je v bolnišnici in nekaj doma. Tistih 12 so po neareki spostili na prosto, ahi poslali so jim listke, da se morajo izdati. Zdaj nič ne dela. Če zna delavec pro-

Upliv konferenc na Nemčijo.

Takoj po povratku kancelarja dr. Wirtha iz Genove je preživel nemški kabinet dve težki krizi. Ker je namreč 31. maja potekel rok, v katerem bi Nemčija morala plačati del svojih reparacij in je Francija grozila z zasedbo rurskega ozemlja (premogovniki), je odšel finančni minister dr. Hermes (centrum) v Pariz, da stopi v neposredni stik z reparacijsko komisijo. Dosegel je, da je bil dovoljen odlog za plačilo tega obroka in zagotovilo inozemskega posojila ene milijarde dolarjev. Nasprotno se je morala Nemčija obvezati, da preneha z nadaljnjim tiskanjem bankovcev in da vzame iz prometa papirnati denar, izdan po 31. marcu t. l. Ker se ravno s to obveznostjo, katere dalekosežnost se ne da predvideti, dr. Wirth ni strinjal, bi bilo skoro prišlo do demisije in le s posredovanjem državnega kancelarja Eberta se je posrečilo poravnati spor.

Komaj je vlada prestala prvo krizo, že ji je grozila druga. Na skrajni desnici stoji Nemška ljudska stranka, naslednica bivše pruske konservativne stranke, zakleta sovražnica vsakega socialnega in demokratičnega razuma, je predlagala vladi nezaupnico radi — baje premalo parlamentarnega postopanja pri sestavi nemškega odgovora reparacijski komisiji. Za nezaupnico so razven nacionalistov glasovali le komunisti in s tem je vladna ladja prišla srečno tudi mimo te pečine.

Sedanji nemški kabinet je izrazilo demokratičen, socialen in kancelarja dr. Wirtha še ministra za finance dr. Hermesa, za pošto kancelarja dr. Wirtha še ministra za finance dr. Hermesa, za pošto Giesberta in za socialni politiko dr. Brauns. Poleg centra so v vladi še večinski socialisti (podkanceler Bauer in dr.) ter demokrati. Neodskrajnejši opozicijo tvorijo nacionalna stranka, komunisti in nevidni socialisti, v zmerni opoziciji se nahaja Nemška ljudska stranka, ki je zastopnica težke industrije in ki ji pripada tuči znani Stinnes. Posredovalna vloga med vlado in opozicijo pripada Bavarski ljudski stranki, ki je leta 1920 s svojimi 14 poslanci izstopila iz centra radi premajhnega upoštevanja bavarskih interesov. V kulturnih zadevah sicer popolnoma podpira vlado, vendar je obžalovati, da so ravno v sedanjem boju za versko šolo moči katoličanov s to cepitvijo znatno zmanjšane.

Genovska konferenca je bila za Nemčijo izredne važnosti. Prvič po vojni je nastopila tu Wirthova demokratična Nemčija kot enakopraven član v društvu narodov. Rapalska pogodba, ki jo je prinesel dr. Wirth domov in ustanavlja prijateljske odnose z Rusijo, je tako dalekosežnega pomena, da se to danes v celoti sploh ne da predvideti. Jasno se kaže to že v dejstvu, da je v Genovi kancelar na zahtevo, naj še enkrat iznova v celoti prizna versailsko mirovno pogodbo, odvrnil, da se ne bo dobil v Nemčiji več kak kancelar, ki bi to storil. Zanimivo je dalje tudi to, da so se naenkrat začeli pojavljati glasovi, naj se na prihodnji skupščini v septembru sprejme Nemčija v Ligo narodov.

Izredno pozornost je vzbudil poset katoliškega poganca Mare Sangniera v Berlinu in njegova ostra kritika Poincarejeve politike v francoskem parlamentu, kjer je v smislu idej Benedikta XV. nastopil za sporazum med Nemei in Francozi.

Razveseljivo dejstvo je vsekakor, da se tudi med Francozi samimi pojavljajo glasovi, ki poudarjajo potrebo sporazumne rešitve napetega razmerja med Nemei in Francozi. Nacionalisti in vladinove Herve je napisal več člankov v svojem listu kjer predlaga kot temelj sporazuma vrnitev sarske kotline Nemčiji, znižanje reparacij in neutralizacija Porenja, če se Nemčija pridruži Franciji v slučaju vojne z Rusijo.

Dasi so to le posamezni glasovi, vendar jih lahko iskreno pozdravljamo kot predhodnike sporazuma med dvema tako važnima narodoma evropske celine. Gotovo je namreč, da sovraštvo med Nemei in Francozi bo vedno nujno ogrožalo ves politični in gospodarski razvoj cele Evrope in jo metalo iz enega vrteca v drugega.

Iz Slovenije.

Sokolsko društvo v Škofji Loki.

Iz Škofje Loke poročajo: Tukajšnje sokolsko društvo je po 16. letih svojega obstoja letos prvičkrat zborovalo v svojem lastnem domu. Dne 25. januarja 1921 se je sestel stavbinski odsek društva k seji, ki je postala mejnik v našem društvenem življenju. Sklenilo se je v tej seji, da se začne sponzori zidati nov dom. Seveda preskrbeti je bilo treba najprej za kritje stroškov. Proračun je bil za naše razmere preogromen, nekaj nad 1 milijon kron. Vendar s pomočjo vseh bratov nam je uspelo, da smo začeli. Nekateri bratje so darovali oziroma preskrbeli brezplačno les, razni pododseki pa so preskrbeli cenejši cement, opko itd. Tako se je pričelo 10. marca z delom. Do začetka zime je bil naš "Dom" že popolnoma dodelan, sedaj čaka le še popolne telovadne opreme. Domačini-umetniki so nam okrasili pročelje odra in napravili tri velike dekorativne slike. V teku letošnjega leta so dela na odru toliko napredovala, da smo lahko vprizorili na velikonočni ponedeljek prvo igr. Naš oder se je otvoril s Dinkarjevo farso "Pohujšanje v dolini šentflorjanski" in tako pokazal, da se tudi na tem polju zaveda naš Sokol svojega kulturnega poslanstva.

Uničiti štajarski vinogradi.

Iz Pišec pri Brezicah poročajo: Toča je uničila vinograde in posevke v občinah Pišecah, Bošnjem in Bizeljskem. Najhuje je to kraje je to, da so prebivalstvu skoro edini vir dohodkov vinogradi, kateri pa so tako uničeni, da so trte prazne kakor ob rezatvi. Bedno kmetsko ljudstvo, ki zre gladujoče in brez upa pomoči v bodočnost.

okoli po stanovanjih. Grozijo z varševno 200 dolarjev. Ali kje jih bodo v tem času dobili? Poročevalec.

Pozabljenost dr. Wiedfeldta

Objava, da je bil dr. Otto von Wiedfeldt, novi nemški poslanik v Združenih državah, sprejet od predsednika Hardinga šele dne 28. maja, čeprav je dospel v Washington že 15. maja, ni povzročila nikakega presenečenja v Nemčiji, kjer sta pozabljenost in odsotnost duha nemških vseučiliških profesorjev dobro znani. Vzrok tega zavlečenja je bil seveda, da je dr. Wiedfeldt pozabil doma svoje poverljive listine! Z ozirom na take stvari je novi nemški poslanik skoro že notoričen. O njem se lahko reče kar je rekel Diderot o Lafontainu: — Njegovo življenje je obstajalo iz neprestane odsotnosti duha.

Ko je bil preje profesor na nemškem vseučilišču in ko je dospel nekega popoldne k predavanju je potegnil iz svojega žepa zavoj, ter rekel svojim dijakom: — Hočem vam pokazati tukaj neko čudno vrsto žab.

Mesto žabe pa so videli dijaki s presenečenjem par sendvičev, katere je učeni profesor položil na mizo. On sam je bil zelo presenečen. Po par minutah razmisleka pa je rekel: — To je čudno, kajti prepričan sem, da sem že imel svoj lunč.

MIKAVNOST MOSKVE.

Boljševiška delegacija je obsegala v Genovi z izvedenci, tolmači, tajniki, policijskimi agenti in strojepisci nekega 200 oseb. Koliko teh se je vrnilo v Rusijo? Osemdeset. Vsi drugi so rajše ostali v inozemstvu. Osemdeset strojepiscev je pustilo svoje stroje in pet in dvajset tehnikov in tajnikov se je nastanilo v Italiji. Moskva ima očitno svoje čare le za komuniste.

Peter Zgaga

Francija ima velike državniške. Že vsaj mislijo, da so veliki in slavni. Med njimi zavzema odlično mesto tudi Viviani, ki je bil svoj čas francoski ministrski predsednik.

In tale Viviani je izustil pred kratkim na nekem javnem zborovanju naslednje besede:

— Če je kdo odgovoren za svetovno vojno, sem odgovoren jaz!

Pač, z lepo avinjarijo se postavlja!

Bivši kajzer se pripravlja na novi puč. Zavladati hoče in vladati in ničesar drugega.

Podobne ideje je imel njegov stanovski tovariš Karol.

Njemu je šlo bolj posreči, kajti on je vsled pljučnice umrl.

Bivši kajzer bo pa vsled svinca, če pravočasno ne bo dal miru.

Boji na Irskem še niso končani.

To znači, da vlada na Irskem še vedno redno stanje.

Dej značilnega poročila se glasi:

"Ljudje so se morali izseliti v raztrgane šotore, kjer je padel dež skozi luknje ter popolnoma uničil vso njihovo lastnino.

"Nekateri družine stanujejo v razpadlih skednjah, kjer bi krščanski človek niti psa ne našel.

"Moški, ženske in otroci so obblečeni v cunje. Nekateri nimajo ničesar drugega kot perice plesnjive koruzne moke.

"Družina, obstoječa iz šestih oseb, mora izhajati na teden z desetimi funti koruzne moke, funtom kave in funtom fižola".

Čudno poročilo, kaj?

Toda ne bojte se, ne prihaja iz stradalajoče Rusije. Prihaja z države, ki nam je pred nosom. Tej državi se pravi West Virginija. Ta država je polnovredna članica zveze držav, ki so najbogatejše na celem svetu. United States of America se jim pravi.

In ljudje, o katerih govori poročilo, so majnarji.

Za adjutanta kraljice Marije

je bil izbran nejelegantnejši, najbolj kavalirski in najbolj gentlemanki srbski major.

Kralju ne preostaja drugega kot da si izbere najlepšo Rumunko za svojo sekretarko.

Potem bo razmerje že vsaj deloma uravnano.

O socialnem in političnem položaju.

Železničarji hočejo zastavkati v Ameriki.

In majnarji že stočejo, ker jih čedalje bolj teži štrajk in žnjim zvezane skrbi za borni, suh, vsakdanji kruh.

Kongres že štrajka leto dni; predsednik z žogo se lovi.

Wall Street je bizi z dneva v dan, kot je pri beri franciskan.

Za zimo prerokujejo,

da premog drag bo za nakup.

In zdaj načrte kujejo,

da led bo to poletje skup.

Munšajnarija ga pečejo

in kuhajo, da se kadi.

Oblasti nič ne rečejo

munšajnariju, če graft dell.

En desetak, pa ga galon

nabaviš lahko si. Zapor

se polnijo. In vse zastoj

pittsburski dohtar jih svari: "Memento, oj, memento mori!"

Volitve se nam bližajo...

Kdo bo izvoljen, kdo ne bo?

Vsi čudijo se, križajo,

se pulijo in tulijo,

a malo jih previjažo.

Neroda žensk je moda žensk,

središču vedno bližja je,

ker zgoraj, spodaj nižja je.

Jugoslavanska**Katni. Jednota**

Ustanovljena 1. 1898

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki.

Predsednik RUDOLPH PERDAN, 523 E. 15th St., Cleveland, O.

Podpredsednik LOUIS BALANT, Box 168 Pearl Ave., Lorain, O.

Tajnik JOSEPH FISHER, Ely, Minn.

Blagajnik GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.

Blagajnik neplačanih prisil: John Mowen, 624 N. 2nd Ave. W. Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik.

Dr. JOS. V. GRAHEK, 543 E. Ohio Street, N. E., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor.

ANTON ZBANSNIK, Room 296 Bakewell Bldg., cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.

MOHOR MLADIĆ, 2603 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Poretni odbor.

LEONARD SLABODNIK, Box 439, Ely, Minn.

GREGOR J. FORENTA, Black Diamond, Wash.

FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdrufvalni odbor.

VALENTIN PIRC, 519 Mendon Ave., Rockdale, Joliet, Ill.

PAULINE ERMENC, 529 — 3rd Street, La Salle, Ill.

JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.

ANTON CELARC, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari (tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse prisilbe naj se pošilja na predsednika poretnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spončala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslavanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovonom za oblen pristop. Kdor se postavi član te organizacije, naj se zlasti tajnika blagajnika društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrni na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi s 8 člani ali članicami.

Jugoslavia irredenta.

Fašisti v samostanu.

Kakor poroča tržaska "Era bombah. Ko so pa videli, da se al-Nuova", so se italjski fašisti te pinee ne marajo saliti, so se raje dni lotili tudi francoskanskega samaknili in zopet povrnili na mostana v Pazinu. Tam jim nika-Reko.

Od Sv. Ane poročajo: Dne 6. junija so reški fašisti hoteli zopet prekorčiti mejo naše države pri Sv. Ani. V zadnjem trenutku pa so se vendarle premislili ter se lepo umaknili. Jugoslovanski komisar Persić je zahteval ojačenje obmejnih čet.

Grozna draginja v Moskvi.

Glavni urednik ruskega "Nakanunje" J. Ključnikov piše iz Moskve, da stane ena voznja z izvoškom 5 milijonov rubljev. Vsi so milijarderji in milijonarji. — Tramvajska voznja podnevi stane 125.000, od 9. zvečer naprej pa dvojno. Zelo dobro funkcionira telefonska služba. Srednje kosilo stane približno 2 milijona rubljev. Masleni kruh s šunko 900.000, s sirom 800.000, sveža kumara 1 milijon, filet sauté, beefsteak 4 stane približno 2 milijona rubljev. Na jedilnih listih so kratkoma izpuščene pri cenah zadnje tri niče.

Reški fašisti vrtli na Sušak.

Iz Sušaka z dne 7. junija poročajo: Reški fašisti so v velikem številu vrtli na Sušak, da se maščujejo nad našim prebivalstvom, najbrže zaradi spopadov s karabinjerji ob meji. Na več krajih so se spopadli. Alpinci so morali posesti vmes in vzpostaviti red. Med njimi in fašisti je prišlo do prepira. Fašisti so jim očitali, da so se prodali Hrvatim in da so srbske sviniče.

ZASTAVE

REGALIJE, TROBOJNICE, KAPE, PREKORAMNICE, in vse potrebščine za društva.

VICTOR NAVINSEK 331 GREEVE ST., GARANTIRANO DELO. COLEMAUGH, PA. ZMERNE CENE.

EDINO — PRAVA — SLOVENSKA TVRDKA

Potrebna knjiga za pravilno priučenje angleškega jezika, z nasveti kako postati ameriški državljani.

Slov.-Angleška Slovnica

Obsega sledeče:

Prvi del: GLASOSLOVJE.

Drugi del: OBLIKOSLOVJE.

Tretji del: VAJE.

Četrti del: POGOVORI IZ VSAKDANJEGA ŽIVLJENJA.

Peti del: SLOVEN-ANGLEŠKI BESEDNJAK.

Šesti del: VPRAŠANJA IN ODGOVORI katere mora znati vsakdo pri nabavi državlanskega papirja.

Vse angleške besede so navedene, kako se pišejo in kako se pravilno angleško izgovore. Iz te knjige je mogoče vsakemu priučiti se angleščine brez učitelja.

Knjiga je trdo vezana, vsebuje 250 strani, cena s poštnino

\$1**Slovenic Publishing Company**

82 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

Opravki prejšnjih nemških častnikov.

Kaj je postalo iz prejšnjih častniških zborov nemške armade? Ni lahka stvar odgovoriti na to vprašanje, kajti to nekoč tako uspešno telo vojakov je raznesel veter usode na vse štiri strani Nemčije.

Nemčija je bila razorožena ter je izgubila svojo mornarico na temelju Versaillske mirovne pogodbe in vsled tega je bilo na tisoče in tisoče mož vrženih iz stalnih in dobičkanosnih karier v velikanski vrtnice izpremenjenih socialnih in ekonomskih razmer.

Gotov odstotek častnikov, ki se je pred vojno poročil v finančne in trgovske kroge, je z lahko našel službe in pozicije; nadaljni del nemških častnikov je absorbirala nemška civilna služba in še veliko manjši del je našel pribežališče v novoorganizirani Reichswehr ali državni branbi ter v takozvani varnostni policiji.

Pretežno večji del prejšnjih častnikov pa je stal pred izpremenjenimi ekonomskimi pogoji, s katerimi je bil vsak uspešen boj nemogoč in te izpremenjene ekonomske razmere so prav posebno ostro zadele starejše častnike.

Nemška armada na mirovni podlagi je štela 50.980 častnikov in to število aktivnih častnikov je bilo ob času izbruha vojne povečano z nadaljnjimi 270.000 rezervnimi častniki, vsled česar je znašalo skupno število častnikov v nemški armadi nekako 325.700.

Te številke pa ne vključujejo sanitetnega zbora in podzdravnikov.

Izgube, katere je imel zbor častnikov v vojni se navaja v oficijelnih statistikah kot 55.000

mrtvih ter 96.210 ranjenih, vsled česar je ostala več kot polovica prvotnega števila častnikov, ki so morali najti dela te ali one vrste in katere je bilo treba asimilirati v novo socialno strukturo.

Tekom dobe splošne zmešnjave, ki je sledila neposredno sklenitvi premirja, so bili prejšnji nemški častniki v tako obupnem položaju, da so sprejeli celo službe natakarijev, porterjev in drugih nižjih delavcev, a vsled sijajnega dela, katero je vršil ter vrši še sedaj "Narodni urad za uslužbenje prejšnjih častnikov", je večina slednjih našla redne službe, čeprav jih je med njimi dosti, ki komaj zaslužijo za vsak danji kruh. Stroške gospodinjstva je vsled tega treba pokriti potom sodelovanja ostalih članov družine.

Veliko število prejšnjih nemških častnikov se je lotilo vseučiliških študij in največ obetajoče panoge so bile za te ljudi pravosodstvo medicina in tehnike stroke. Denar, ki je potreben za vsakdanje življenje, si morajo zaslužiti ti najnovejši dijaki postrani.

V zvezi s tem se pripoveduje neko zanimivo povest o nekem prejšnjem gardnem častniku, ki je s preostanki svojega premoženja kupil taksikab. Izprva je vozil taksi izmenoma s svojim prejšnjim služabnikom ali "buršem", a sedaj pripada taksi služabniku in z dohodki tega posla nadaljuje s poročnik svoje tehnične študije.

Najti je komaj kako večjo banko ali kako večje industrijsko podjetje v Nemčiji, v katerem bi ne bili zaposleni prejšnji častniki nemške armade.

Atentat na jugoslovanskega konzula.

V Belgrad je dospel jugoslovanski konzul v Milanu Bojović in je podal uredniku "Politike" sledečo pojasnilo o atentatu na njegovo osebo na dan kraljeve poroke: Na dan kraljeve poroke zvečer sem slopel na oknu svoje vile v Milanu. Sonce je že našlo in je bil mrak, ko je počasi privozil mimo vile avtomobil, v katerem je bilo več oseb. Ena teh oseb je vstala v avtu pred konzulatom in oddala 6 streliv iz revolverja proti oknu, ob katerem sem stal. Avtomobil se je potem z veliko naglieo odpeljal. Vsi strelji so udarili v moj neposredni bližini. Ko je ena krogla zadela napisno tablo konzulata, sem se umaknil in napadaleci so se odpeljali. Pol ure potem sta prišla k vili dva redarja, ki sem ju takoj pozval, naj obvestita o napadu kvesturo. To sta tudi storila, vendar vso noč ni italijanska policija nižesar ukrenila. Šele drugi dan ob sedmih zjutraj je bila kvestura obveščena in redarji so prišli, da sestavijo zapisnik. Mislim, da so napadaleci bili fašisti, ki se poslužujejo takih sredstev, da kažejo v središču Italije in na avtomobilih svojo moč.

Avtomobilska industrija je absorbirala velik del prejšnjih častnikov. Isto velja glede zavornih kompanij in častnike je najti praktično v vseh industrijah, v rudnikih, strojništvi in električnih napravah, tehničnih uradih, kamenolomih, v eksportni trgovini in tudi v vsemogočnih filmskih industrijah.

Nadaljni častniki so završili redne kurse v čevljarstvu, da so lahko nato prevzeli vodstvo velikih prodajalnih čevljev.

Finančna podjetja v Jugoslaviji.

Ne samo da je svet slisal o velikanskem 100 milijonskem posopu, katero so pripravili pretkani ameriški bankirji za Jugoslavijo, temveč pokazuje se znaki, da finančni Londona odpirajo oči in ne vidijo v Jugoslaviji samo današnjega stanja, ampak eno, ki nastane s pomočjo novega kapitala. To je prav lepo, toda obžalovanja vredno bi bilo če bi se kaka dobičkanosna prilika opustila. Res je tudi glavni utis, ki ga ima naš povprečni človek o Jugoslaviji ta, da je to divja in gorata dežela, v kateri prebivajo ljudje divjega pogleda, nosijo žundne obleke ter imajo precejšnjo naklonjenost za banditske posle. Toda naši možje, ki so se mudili v Jugoslaviji v diplomatskih in trgovskih zadevah, nam pripovedujejo o tej deželi čisto kaj drugega. Oni n. pr. navdušeno govorijo o Zagrebu, o katerem smo mu zelo pomankljivo poučeni in nas je zelo malo, ki bi kaj več o njem znali. Kvečjemu, pod prejšnjim imenom Agram, o katerem je glavno mesto ene pokrajine Jugoslavije. Zagreb je veselo lepo mesto z lepimi poslopji, krasnim gledališčem, prostornimi javnimi parki in trgi, dobro urejenimi cestami, dobri hišami in z hitro se probujajočim energičnim narodom. — Zagreb je središče trgovskega življenja Jugoslavije in ima najmanj 12 bančnih zavodov, katere zastopajo vodilne londonske banke in velika števila trgovskih podjetij, ki dobro uspevajo. V tej deželi leži Zagreb, kateri se le malo temu številu znan; da vedno bolj razvija trgovino in industrijo. Jugoslavije, in iz katerega se je hitro zvedelo, da je Jugoslavija bogata na žito, živino, lesu in drugih pridelkih, ki jih tuji svet potrebuje.

Zadeva srbskega princa Jurja.

Vlada demantira vest, da bi bil ministrski predsednik dal internirati bivšega prestolonaslednika princa Jurja. Demantirala pa ni, da princa Jurja ni bilo na kraljevsko poroko, bodisi da ga vlada ni povabila, bodisi da sam ni hotel. Vlada tudi ni demantirala, da se princa Jurij pritožuje, da mu Pašić ne dovoli dovolj sredstev za življenje. K tej zadevi izvešmo še to, da je princa Jurja v pismu na Pašića zagrozil z nasilnimi sredstvi, ako se ne vzpostavi v svojih pravicah, katere mu je srbski vladar na zahtevo Avstrije o priliki aneksije Bosne po krivici odvzel. Izvešmo tudi, da so za princa Jurja oficirji takozvane "črne roke". Belgradski "Balkan" je pa v nekem članku silno napadel princa Jurja. Članek je bil pisan v takem tonu, da bi bil moral biti list po vseh starih in novih postavah zaplenjen. Državna oblast pa tega ni storila, iz česar sklepa javnost, da je bil naravnost sirovi napad na princa Jurja in z njim vred na vsa vladarska hiša inspiriran od zgoraj. "Obzor" javlja k tej aferi, da se princa Jurij že dolgo poteguje za to, da se uredi njegovo razmerje do dvora in države, kakor se spodobi za kraljevskega sina, in v svojih pismih na Pašića in na kralja je ponovil to svoje zahtevo. Po smrti kralja Petra so mu to tudi obljubili, a obljube niso izpolnili. Zato se je princa razjatljal in verjetno je, da je ta jeza povzročila sedanjí njegov nastop.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

M. O. — Po Ljubljani je začela voziti pooblašena železnica 1. 1901.

Amerika dobila ime po sleparju.

Amerigo Vespucci je bil slepar. On ni nikdar videl Amerike. Amerika pa je dobila svoje ime po sleparju. To je pravorek nekakega pisca v zadnji številki nemškega zemljepisnega strokovnega lista. Pisec temelji svoje obdolžitve na nasprotujoča si in meglena ugotovila, katere je podal Amerigo Vespucci v svojih dveh glavnih delih, namreč v "Quattuor Navigationes" in "Mundus Novum".

V teh svojih nasprotujočih si ugotovitvah trdi Vespucci, da je napravil štiri potovanja k obalam Novega sveta, a dejstvo, da ne omenja v nobenem svojih spisov imena ladje ali kapitana dotične ladje obenem z zelo nevrjetnimi ugotovitvami, katere je najti v njegovih delih, je dovedlo sedanjega raziskovalca do tega, da je preiskal in preštudiral veliko množino zemljepisnih traktatov in poročil iz petnajstega stoletja na temelju katerih je našel, da ne more rekord Vespucci kot razkritelj in raziskovalec prenesti luči znanstvene moderne raziskave.

Na temelju zelo pičlih dejstev je zgradil Vespucci fantastično poslopje laži in gaskonad, ki ga delajo dejanskim tekmeem slavnega nemškega barona Muenchhausena ali kranjskega Pavliha.

Južna Amerika, kot jo vidimo skozi njegova očala, je bila dežela, v kateri so živeli sami kanibali ali ljudozrci. Ti divjaki so živeli izključno od človeškega mesa ter dosegli redno starost sto in petdesetih let. Neki človek, s katerim se je baje Vespucci setal, je snedel že tristo svojih tovarišev. V nekem gotovem mestu, — kajti kljub ljudozrskim običajem se je Južna Amerika takrat

postavljala z mesti in drugimi pritlikavimi civilizacijami, — je videl Vespucci prodajalne, pred katerimi so viseli kosi nasoljenega človeškega mesa, prav kot vidimo v modernih delikatesenprodajalnih razkosane slanike ter kose šepa.

Ves iz sebe vsprico teh prizorov in običajev je skušal Vespucci, — in ne brez uspeha, — smešno vrjeti njegovim izjavam, — izprebrniti domačine ter jih prepričati o napačnosti njih poenjanja.

Njegova živahna domišljija ga je končno dovela do tega, da je opisal svoje potovanje, ki je trajalo štiri in šestdeset dni, tekom katerega časa niso videli niti solneca podnevi, niti zvezd ponoči. S čudovitim omalovaževanjem letne omenja v svojem predgovoru k "Quattuor Navigationes" pogovor med Plinijem in Meeno ter pravi o slednjem, da je umrl malo pred časom, ko se je on, namreč Vespucci, rodil. Meeno je živel za časa prvih rimskih cesarjev, to je tisoč in petsto let pred Vespuccijem.

Zalostno bi bilo uničiti njegovo slavo po preteku več kot štiri sto let, tekom katerih je zavzemal častno mesto v analah svojega rojstnega mesta Florence ter bil stavljen poleg drugih odličnih sinov tega mesta kot sta bila Dante in Mikangello.

V zvezi s tem je zanimivo spomniti se, da je bil neki nadaljnji nemški zemljepisec, po imenu Waldseemüller, ki je prvi rabil ime Amerika v označje zapadne kontinenta, kajti na ta način je hotel počastiti spomin navigatorja in raziskovalca, Amerige Vespucci-ja.

LJUBEZENSKE AFERE LANDRU-JA

Poroča William LeQueux

(Nadaljevanje.)

Strašna dejanja naravnost peklenškega značaja so bila v onem noči izvršena v majhni, neznatni vili v Vernouillet, — dejanja, katerih skoro nočem navesti.

Ker pa sem sklenil razkriti dejansko resnico glede tega najbolj skrivnostnega človeka, sem prisiljen opisati njegove zločine.

Madame Cuchet in njen sin sta sedela v majhni obednici in oba sta izpila po eno čašo starega Madeira vina, katerega je natočil Landru, da proslavi zaključenje "skrajno dobičkanosne kupčije" v Parizu.

Tudi on je dvignil svojo lastno čašo, da jo izpije, a se je premislil ter si natočil iz steklenice malo čašice žganja, katerega je izpil na dušek.

— Mislim, moj dragi Raymond, da bom šla jutri z Andrejem v Pariz, — je rekla madama Cuchet, — Spomnila sem se, da sem obljubila svoji sestri, da bom šla z njo kupovat gotove stvari. Ali pojdeš tudi ti v Pariz? Če tako, gremo lahko vsi z istim vlakom.

— Z velikim veseljem, moja draga, — se je glasil odgovor Landru-ja. — Bojim se, da bi bilo tukaj preveč pusto, če bi moral ostati sam, brez tebe, — je dostavil podlež, ki je trdno sklenil, da ne bosta niti mati, niti strvgledala jutranje zore. — Odvedel vaju bom z avtomobilom v Pariz in preživel bomo večer pri madami Friedman, tvoji očarljivi sestri.

Kar se tiče zelo uspešne kupčije v Parizu, katero je proslavil s starim Madeira vinom, ni bila ta kupčija nič drugega kot da si je pridobil nadaljno zaročenko. — neko madamo Laborde-Line, Argetinko, ki je imela očitno precej denarja.

Madame Cuchet je doigrala svojo ulogo, kajti lopov se je polastila skoro vsega, kar je imela. Vsled tega je morala izprazniti gnezdo ljubezni v Vernouillet, da napravi prostor za naslednjo žrtev. Zakon je bil vada, katero je nastavljal več kot dvesto ženskam in kafere je nato oropal s hladnim prevdarmom, ki je bil na ravnost presenetljiv.

Ko so sedeli vsi trije skupaj, se je pogladil Landru po svoji dolgi bradi ter se zamisljeno ozrl na uro,

— Pozno je že, — je rekla madama, — Iti moramo spat. Čudno je, moj dragi Raymond, da se ne počutim dobro. Zdi mi se kot da se mi vrti v glavi.

— Tudi meni, — je izjavil sin s slabotnim glasom.

— Vinc je staro in močno, — se je smejal Landru. — To je dobra roba. Imel sem jo več let.

Resnica pa je bila, da je Landru dolgo časa študiral številne knjige glede strupov, nakar se prišel temu vinu gotovo množico enega najbolj zavratnih in zanesljivih strupov, ki naj bi povzročil smrt v teku ene ure.

Ko je tako sedel, se smejal ter govoril z obema, je pričel fiksnati žensko s svojimi skrivnostnimi, globoko ležečimi očmi, — to je z očmi, o katerih so mi številne ženske pripovedovale, da so se stresle pod njih pogledom ter izgubila vsako odgovornost za svoja dejanja.

Naenkrat pa se je pričela madama Cuchet zavedati, da koncentriira njen zaročenec vse svoje sile nanjo. Izvedela je potom britkih izkušenj v zadnjem času, da je nekaj čudno skrivnostnega na njem. Od prvega pričetka jo je fasciniral s temi čudnimi, hipnotičnimi očmi, prav kot fascinira kača svojo žrtev.

Naenkrat pa je čutila, da pada v nezvest, a se je pričela pogumno boriti proti temu napadu. V istem trenutku pa ji je šnila skozi duha strašna in presenetljiva resnica. Spoznala je, da se je polastil ta človek, katerega je tako zelo ljubila, celega nje nega imetja, da je izdal skoro ves njen denar in da je vsled tega ona odveč. Spoznala pa je to žalibog prepozno.

— Moj Bog! Ti zver! — je vskliknila ter se dvignila s stola. — Ti si me zastrupil.

Landru je zadržal sapo. Na kaj takega ni bil pripravljen. Vsakdo ki bi prišel mimo po cesti je lahko slišal njeno trditve in prav tako tudi sosede. Da ji zamaži usta, jo je udaril z vso silo po licu in ona je padla na tla.

Nikdar več se ni premaknila.

Kar se tiče njenega sina, je strup že opravil svoje smrtonosno delo in z globokim vzdihom je omahnil nazaj v stol, brez besede in erdo opuščen obrazom.

S hladnokrvnostjo, ki je naravnost nevrjetna, se je nato go-

pod Diard naglas zasmel ter rekel:

— Tako se končuje tvoja romanca, moja draga madama. — Tvoja sestra, Friedman, me ima na sumu in vsled tega moraš izginiti, — v Ameriko in tvoj deček mora stopiti v angleško armado. Vprašali bodo ter izvedeli.

Tako je zločinec še pred izvršenjem zločina sklenil, na kak način bo pojasnil dejstvo, da sta izginila mati in sin.

Se prdpno se je nato truplo madame ohladilo, ji je vzel veliko broško, uhane, uro in prstane ter potegnil nato tudi majhno iglo sina iz njegove kravate.

To iglo je pozneje stalno nosil. Nosil jo je celo tedaj, ko je bil po številnih nadaljnjih zločinih končno aretiran od policije na Rue de Rochechourant.

Iz svoje garaže v Neuilly, nekoliko izven Pariza, je prinesel tri dni poprej dolgo, težkoleseno skrinjo, glede katere je izjavil madami Cuchet, da vsebuje več dragocenih starih knjig, katere je bil kupil na neki dražbi v Parizu.

Rekel je, da je tudi hotel zgraditi na vrtu hišico za psa ter pripeljal v ta namen z avtomobilom večje število opeke.

Madama Cuchet, ki ni poznala različnih vrst opeke, je seveda vrjela povest, katero ji je povedal mož, katerega je tako udano ljubila. Nikdar se ji ni nikoli sanjalo, da je bila to nalašča pripravljena opeka, ki lahko vzdrži strašno vročino.

Ženske obdržijo zase le tajnosti, katerih ne poznajo, — je mrmral, ko se je lotil posla ter pričel odpirati dolgo skrinjo.

Ko jo je odprl, sta se prikazala dva dolga železna cilindra ter neki čuden aparat, — namreč ois-acetilenski pihalnik, katerega je rabil v svoji profesiji kot avtomobilski inženir pri spajkanju jekla. To je bil instrument, kojega plamen je povzročil tako strašno vročino, da se je lahko rezalo jekleno ploščo kot surovo maslo.

Kos za kosom je odnesel v kuhinjo, koje tla so bila pokrita s kamenitimi ploščami. Nato je odšel ven ter prinesel s seboj večjo množino peska, katerega je na debelo potresel po kamenitih tleh kuhinje.

Za tem je pričel prinesti v ku-

hinjo opeko, s pomočjo katere je postavil peč, spojeno s dimnikom s staro železno cevjo.

Ob dveh zjutraj je bila njegova peč gotova. Med grajenjem je pokadil dosti cigarete. Deževalo je in noč je bila zelo temna. V sobi nad kuhinjo sta ležala trupa njegovih dveh žrtev, — truplo ženske, katero je pobil umirajočo na tla s svojo pestjo ter truplo dečka, ki je umrl na svojem stolu.

Ko je imel Landru vse pripravljeno, je vpriporil preiskušnjo in iz generatorja plina je naenkrat švignil svetel plamen tako intenzivne svetlobe, da skoro ni videl ničesar, ker ni nosil varstvenih temnih očal.

Landru se je nato lotil naloge, da predstavi v prakso svoj naravnost peklenški načrt. Z ostrim koncem plamena je lahko ločil ka terkoli smov. Radi tega je z ostrim koncem svojega acetilenskega plamena tudi lahko razrezal človeško truplo.

Še enkrat se je prepračil, da posluje aparat, proizvajajoč ono strašno vročino, na primeren način. Pri tem pa si je zasenčil oči z roko ter zrl na plamen skozi odprtine med prsti.

Nato je odšel v svojo spalnico, kjer si je nataknil temna očala, katerega je bil prinesel s seboj iz garaže. Ta očala, obenem s plešasto glavo, bledim licem ter polno brado, so mu dajala zunanost strašila v človeški podobi in to je bil tudi v resnici.

Ko je bilo vse pripravljeno, je odšel Landru v majhno obednico, kjer sta ležala oba trupla. Plin je gorel medlo, kajti temnočisti ur je pritiskal plina v Vernouillet le majhen. Na mizi so stale čaše, iz katerih so pili kavo, nekaj banan, steklenica z zastrupljenim vinom in dve čaši izpraznjeni njegovo dobro srečo. Kakšna ironija! Landru ni bil nič, če ni bil pravec umetnik v zločinu.

Lotil se je velikega, kriminalnega pustolovstva, največjega in najbolj zavratnega, kar si jih more zamisliti človek in povsem hladno je tudi pričel izvrševati svoje peklenške načrte.

Landru je bil v resnici najbolj čudovit zločinec naše lastne dobe. Stal je v sobi ter zrl z zadovoljstvom na svoji žrtvi. Nato je odnesel preostalo vino ter čaši v

kuhinjo, kjer je skrbno izlil vino v lijak ter pozneje opral čaši. Odnesel je steklenico navzdol ter jo vtaknil v peč. Nato je odšel zopet navzgor ter privlekel v kuhinjo truplo umorjene ženske. — Tam je truplo razkosal s pomočjo okso-acetilenskega plamena. Vsled učinkovanja stranske vročine se ni prikazala nobena kri in če je prišlo na dar malec krvi, jo je popil pesek, potresen na debelo po kuhinji.

Nato je spravil razkosane dele trupla v peč in s pomočjo svojega plamena se mu je posrečilo proizvesti tako strašno vročino v peči, da je postala opeka kmalu temno-rdeča in nato svetlo-bela, dočim je postala vročina v kuhinji taka, da je moral sleči svojo suknjo in telovnik.

Od časa do časa si je pokrill oči z očali, ko je pogledal v peč ter videl z zadovoljstvom, kako hitro se izpreminja truplo uboge ženske v prah.

Nato, ko je peč še vedno žarela, je privlekel v kuhinjo truplo mladeniča, s katerim je postal na isti način ter vzdržal vročino v peči toliko časa, dokler ni ostalo skoro ničesar od trupel obbeh. Kost, obleka, črevlji, steklenica, ki je vsebovala strup, — vse to se je izpremenilo v pepel.

Malo po tretji uri zjutraj je zmanjkalo plina in peč se je pričela hladiti. Medtem pa je pomelel skupaj pesek, ga naložil na samokolnico ter ga odvedel ven v majhno garažo, ki se je nahajala poleg kuhinje in pritiščju.

Ko je storil to, je odšel v prvo nadstropje ter s hladnim premislekom spravil v tri velike kovčge obleko, perilo in vso ostalo, kar se mu je slišalo v svoji glavi. S seboj je odnesel tudi truplo uboge ženske, ki je vsebovala strup, — vse to se je izpremenilo v pepel.

Ura je bila šest in pričel je postajati nestopen. Ni pravilno izražal časa, ko se bo peč toliko ohladila, da bo mogel odstraniti pepel svojih žrtev, med katerega so bili pomešani ostanki stopljene steklenice, v kateri se je nahajalo zastrupljeno vino.

Opeka je bila še vedno temno-rdeča ter dajala od sebe veliko vročino. V teku ene ure bo ngorčil dan in vsled tega bo mrmral čakati skozi nadaljnjih dvanaest ur, da bo prišla nopen tema, ki bo pri-

krila njegova gibanja in ko bo lahko razbil svojo peklenško peč ter se iznebil pepela, ki bi, če bi ga našli, pripovedovala svojo lastno strašno povest.

Vsled tega je kmalu po devetih uri spravil svoj avtomobil iz garaže, naložil nanj tri kovčge ter tudi skafijo, v kateri je imel svoje priprave za topljenje, skrbno zaklenil hišo ter se odpeljal preko reke Seine, skozi majhno mesto Triel in naprej po cesti, po kateri se je tako pogosto peljal s svojima žrtama proti svoji garaži v Neuilly.

Tam je spravil aparat na določeno mesto in v neko omaro je spravil kovčge, vsebujoče domače perilo uboge ženske.

Landru ni bil človek, ki bi izgubljal čas, kajti še istega popoldne je prodal vsebino dveh ostalih kovčgov nekemu starinarju v Courbevois, dočim je zlato uro udove prodal nekemu človeku po imenu Lepie v St. Denis, ki je kupoval ukradene dragocenosti, ki ni stavljal nikakih vprašanj in s katerim je imel Landru že preje večkrat posla.

Še pred peto uro zvečer se je vrnil v Vernouillet ter stopil brez pomisleka na pozorišče svojega stranskega zločina.

V hiši je bilo vse mirno in nobena stvar ni motila miru. V kuhinji je še vedno stala peč, že skoro mrzla in brez obotavljanja jo je pričel razdirati ter nositi opeko nazaj na vrt, kjer je stala preje na kupu, pripravljena, da zgradi iz nje "hišico za psa."

Na dnu peči je ostalo za nekako tri pesti sivega pepela, pomešanega s kosi stopljene stekla, ki so bili še gorki. Te ostanke je skrbno spravil v dve papirnati vreči. Papirja še je poslužil z gotovim namenom, — kot homo tibi videli. Zadnjo sled pepela je odstranil, ko je omil opeko pri ljaku, nakar je potegnil iz dimnika tudi železno cev, ter jo odnesel v garažo.

Pozneje je odšel v svojo sobo, se umil, oblekel svežo srajco, spravil obe papirnati vreči v majhen ročni kovčge ter se odpeljal skozi bližnjo vas, po imenu Medan, na neko samotno mesto, kjer je tekla cesta, vodeča v Poissy tik poleg reke Seine.

Bla je to temna in meglena noč in deželna cesta je bila zapuščena. Vsled tega je naenkrat ustavil avtomobil, vzel iz kovčga obe

papirnati vreči, zlezal navzdol po bregu reke ter vrzel obe papirnati vreči v hitro tekočo vodo. — Dobro je vedel, da bo v teku ene ure papir razmočen in da ne bo nobenega sledu več o pepelu in o stankih steklenice.

Stem so bili odstranjeni vsi sledovi njegovega stranskega zločina in "gnezdo ljubezni" je bilo zopet prosto za naslednjo žrtev. Tajnost žaloigre je bila znana le Landruju samemu.

Kako malo je uplivala oca stvar na duha tega človeka, je razvidno iz dejstva, da je eno uro in pol pozneje zabaval na svojem stanovanju v Rue des Petits Champs, svojo najnovejšo ljubezno, madamo Laborde-Line. Bila je to dobro-ohranjena udova, prijetnega obraza in temnih las, s katero se je bil slučajno sestel na Rue de Rivoli in kateri je obljubil zakon, čeprav je v svojem srcu sklenil, da jo bo oropal.

Ko sta sedela skupaj za mizo, se je obnašal Landru kot najbolj udani in najpopolnejši ljubimec. Bil je Don Juan kot ga je treba iskati. Njegove manire so bile mirne in ljubezne in govoriti je znal sočustveno in božajoče.

Nikdo bi si niti v sanjah ne mislil, da je bil Henri Cuchet, — kajti pod tem imenom ga je poznala njegova zadnja žrtev, — zver v človeški podobi, ki je prejšnji večer tako brutalno zastrupil žensko ter jo nato pobil z roko na tla, ker ni hotela umreti tako hitro kot je želel on.

— Jaz te ljubim, moja oboževana, ji je zagotavljal, ko sta sedela pri kavi.

— Zelo obžalujem, — je rekel Landru proti madami Laborde-Line, — da sem bil v zadnjem času prisiljen tolikokrat izostati. Kmalu, zelo kmalu pa boš moja žena in potem bova vedno skupaj. O tem sanjam vedno. Čeprav moram potovati po svojih poslih, moram vedno misliti nate, edino te nate. Pogosto pa se vprašujem — je nadaljeval zamisljeno, — če me ljubijo ti le polovico toliko kot te ljubim jaz, moja draga.

— Prišegam ti, da te ljubim, — je izjavila ženska odločno. Bila je izkušena vdova, stara sedem in štirideset let in njena edina vrednost v očeh Landruja je obstajala v tem, da je imela v svojem stanovanju precej dragocene pohištva.

Vladimir Levstik:

VIŠNJEVA REPATICA.

(Nadaljevanje.)

Odvetnik pa je še dolgo premisljal nosilni večer. Davača groza, ki ga je obšla, ko je grof govoril o mrtvem tovarišu, se je bila razpuhtela kakor megla pod solnčnimi žarki. Kdo ve, je ugrabil naš voditelj, ali ni bilo tisto razburjenje zgolj slaba vest, ki je ušena grešnika spet enkrat po tolikem in tolikem času? Manjka se na svetu zavreženih sinov in očetov, ki ne žanjejo, kjer so bili? Grof Beaupertuis von Kunigsbrueh prijatelj otroka Nete Veselkove — ne, bilo bi preveč skandalno naključje. In čeprav postavimo, da je resnica. Kaj sledi? To, da se mora boriti in uveljaviti Smučiklasa zoper vse drugo, kakor je storil že nešteto krat v svojem življenju. polnem konfliktov med vnanjo in notranjo častjo. Mari naj se plaši spričo nocojšnjega zmagoslavja? Grof je prišel, kakor pride tujec, al postavlja se je kot prijatelj, z iskrenim stiskom roke in s toplimi besedami, po katerih ni dvoma o njegovih čuvstvih do Smučiklasove hiše. Prihajal bo še in še, vozil se z njegovim avtomobilu zadrževal se v stoinko ranc vsak danjega občejanja ter obvisel na zadnje tako neresljivo, da mu n. bo več živeti brez njega; te ste ne postanejo hram, v katerem bo sijala milost cesarskega sinu in slava "enega najboljših imen vsakega plemstva" vsej čredi oboževancev. Grof bo malik. Smučiklas veliki duhovnik; in kakor su spravljal nekdanj svenčniki ves zemeljski hasek vere, je hotel sčasoma tudi on prerasti božanstvo s svojo oblastjo ter molsti iz njega svoj kapital.

Ej, to bo adut njegove življenjske igre! Skandal radi Veselkove je že danes več kot odtelhan. Smučiklas je že danes več od navadnega očeta domovine; celo njegovo se venča s prvimi bliski videnosti nad vse zemeljske reči, in čas ni daleč, ko se dvigne ves v ozračje nedotekljive svetosti in praznovnega čiščenja. Polujasno se mu je blede, kako izstika grofu njegovo aristokratstvo ter ga prenese vase; granitno si uredi položaj, in stara leta mu poteklo v sijaju namesto v pozabljenju. In sploh, kdo pravi, da ne postane s takim priprošnjikom sam enkrat "plemeniti Smučiklas"? Prej ali slej ga pokličijo na vlado in mu pripno Franc-Jozefov križec; če majhna kupčija z ljudskimi pravicami, ki jo opravi mimogrede in brez nadzorstva javnosti, pa se zbudi prekrasnega jutra kot baron. Njegova slika bo visela v štaltbaeh, in časopisi ga proglašajo za "našega velikega Smučiklasa". Ta usoda ga je mikala bolj od predsedstva ilirske republike, ne glede na to, da bi mogel sprejeti baron Smučiklas v trenutku prevrata kvečjemu še ilirsko krono!

V zakonski postelji se je njegova domišljija odvrnila od toli strmoglavih ciljev; najgloblja v njegovem sren je bila vendar blaženost, da more jutri reči:

"Grof Beaupertuis von Kunigsbrueh je bil pri meni. Ves večer sem mu gledal v oči; ko je prišel in ko je odhajal, mi je podal roko."

Gospa Tončka je plavala z vso dušo v višavah Natalije von Schimmelmeyers.

"Papaček," je mrmrala soproga izmed blazin, "nocoj je bila sreča pod najino streho. Človek se kar pomladi ob strani gosta, ki prinese toliko višjega s seboj."

"Mladi se, kolikor hočeš," je kimal papaček sam pri sebi. "Ako bo grofu povsede, je meni prav. In Nina?" je pozval na glas. — "Zelo je odličnoval."

"Odličnoval? Z oči jo je požiral; jaz na njenem mestu bi vedela kako ravhati."

"Pazi naj, da je Dora ne prehitita..."

"Skandal!" je pihnila Smučiklas. "Hvala Bogu, da grof sam zna, kaj je Smučiklas in kaj špecevski trgovci."

"Potolaši se, Dori je se kaprica!" je mahnil odvetnik z roko. "Sicer pa mislim, da ji kmalu pristrižemo krila; Egon se hvali."

"Kaj je Dora v primeri z Ninko!" je vzkliknila zaljubljena mati.

"Hudičovo seme je, meni verjemi," se je obilnil Smučiklas. "Na, vsaj Pohlina smo izpodbili; on ne bo dobro spal nocoj."

"Zlasti papaček!" je vzdignila gospa Tončka ter ga ovila z zmršnimi rokami. "Kdo bi se mogel kosati s teboj?"

V rodbinskem svetišču je ugasnila luč...

Tiha majeva noč je predla nad mestom svoje čare, odevaje hiše in zvonike, mostove in ulice z breztesno, zamišljeno svetlobo; vsa pročelja so mežaje skrivala v sebi radost in togo, zavist in ljubezen naših ljudi... Samo ponesni masiv "Imperiala" se ni bil omtrev; žarnice po hotelskih sobah so se užigale in utrinjale zdaj tu, zdaj tam, in omnibus ki je vozil s postaje, se je oglašal uro za uro ter izspal goste pred vhomom.

Grof Beaupertuis von Kunigsbrueh ni mogel zaspati; metel se je po udobni postelji, vstajal, privajal in odvijal luč, naslanjal se v srce pri odprtem oknu ter pušil cigareto za cigareto. V njegovih črtah ni bilo več sledu grofovske prisiljenosti; pogled, s katerim je blodil v to zvezdno noč, je bil tožni pogled človeka, ki ve, da ga je prinesel tok usode na važno točko njegove poti, pa ne zna biti žalosten niti vesel... Mnogo misli je moralo vreti v njegovi glavi, sodeč po nemiru, ki ga je gonil iz kote v kot; mrklo zmagoslavje, ki mu je stiskalo ustnice od hipa do hipa, in mrmranje, ki mu je uhajalo izmed zob, je pričalo, da filozofira o Smučiklasovi gostiji po svoje, precej drugače, nego naš veliki mož...

"Zavladal sem!" je ponavljal s temnim zadovoljstvom. "Račun se ujema do pčice; to dobro, moralno, usmiljeno mesto se odziva narčni kakor samodelen stroj... Ni dvoma, da hodim po ravni cesti do zmage — smešno, kaj, grof Beaupertuis von Kunigsbrueh? Prišel si kot velikaš z zvenčim imenom; kot nezakonski sin zelo, zelo visoke osebe; kolika odlika v njih očeh! Vse, vse ti leze naproti s sključenim hrbtom; če bi trkal na ta ponižna srca kot siromak, ki ti odgovarjajo s pljučniki... Zavladal si; čemu se ne veselíš? O, vem; rajši nego komet katastrofe na njihovem nebu bi bil dostoj med domačimi, čeprav najnižji med njimi; samo ne to, kar si, ne tujec brez svojevne in brez domovine!" je vzkliknil s pridruženim glasom ter stisnil pesti na prsi.

"Čemu ne vriskam?" je pomislil, naslanjaje se v mlacno temo. "Vzrokov bi imel vendar zadosti; vrhneči družbe se klanja jo pred menoj, in ženske me obožujejo, da kar stihim razbijanje nežnih sre. Ljubezen, to je važna stvar v visoki politiki! Bogve ali je med nocojšnjimi ena, ki ne bi sanjala o meni? Še ona, črnolasa Dora, se je izdala nazadnje; pogledala me je ravnodušno, zato pa mi je tem krepkeje stisnila roko... Sijajen dekle, pri moji veri; dragulj, če si jo mislim poleg Smučiklasove Nine z njenimi akvareli in dunajskimi valčki. Ali hoče postati grofica Beaupertuiska — haha! — kakor druge? Ne boš; poznam ženske, in videl sem nekaj svojega v njenih očeh. Ona ni kakor vse; misli te glavice hodijo svoja pota. Brr, parkrat me je obhajal. Nu, vzamem jo na svoje rame kot prvi ljubavni križ v tej deželi; žal mi ne bo, samo da preveč ne znorim... To je ženska, ej Bože!"

Pohlepno je iztegnil roke ter jih razširil. Majhna slika mu je morala ovladati možgane, zakaj njegov obraz se je raztopil v snajnem usmehu.

"Veselo, bo, vseeno!" je zamrmral na robu postelje, odlagaje copate. "Morda vselej ko kdaj. In dobro de človeku vedeti, da mu ne bo dolgčas nazadnje — na koncu te grde, umazane komedije življenja!"

IX.

Sleherni solnčnih dni, ki so sledili temu večeru, je kopicil dokaz, da se ni ušel niti Smučiklas v svojih prebrisanih računih, niti grof v čudakem samogovoru one noči. Ugled našega voditelja in gostova slava sta se valila v nerazdružljivem klopčju vse dalje

in dalje ter naraščala kakor plaz obema v prid in veselje, v brdko žalost pa nesrečnemu Pohlino, ki je stal ob strani ter onemoglo škripal z zobmi. Spet enkrat je žel naduti odvetnik po tuji stvari, on pa, najditelj novega malika in prvi vpriizoritelj njegovega čiščenja, je bil samo še garnjav parija, za katerega se ni zmenil nihče več; in vse zaradi starega poročnega cilindra... Brez tiste klavnosti ga Smučiklas ne bi bil izpodbil; brez nje se ne bi bilo zgodilo, da je capljal za njima do hotela kakor sluga za gospodo in je grof vso pot govoril v odvetnika, njemu pa je pri slovesu komaj še podal roko!

Več dni ga je bilo nevarno izpraševati; njegovo razpoloženje je omahovalo v tem grenkem času med steklinjo in melanholijo, njegovo spoštovanje do grofa je prehajalo v sovraštvo. A skrbna toalet, s katero je odkrjala zabaval znanee in domače, v vrhuncu zanemarjenja. "Knjiga o lepem vedenju" je ležala pod omaro, elinder je bil položi Zanu v zgovni dar, ovrtnik, v katerem se je svetil na Smučiklasovi, pojedini, je bil črn kakor obup njegove duše, in za nohti se mu je kopicila nesnaga v strahotnem izobilju. Ta vrnitev k starim pohliniskim šegam je prinesla tudi sren več miru; čev se je umeknil turobni resignaciji, svetomrznja hrepnenju po družbi. S potuhnenim obrazom je je primahal spet k "Zelenemu prešičku", pozdravil brez ošabnosti na vse strani ter sedel v svoj kotiček kakor nekdanj; toda že prva minuta razgovora ga je prepračila, da niti tu ne najde pozabljenja. Vsi piveci so prerokovali o grofu in sleherni beseda je zvenela, kakor bi jo govoril Smučiklas v prilog svojim naklepom. Nihče ni dvomil, da je tujčeva naklonjenost odločilna za vs prospek in blagor domovine; izkušeni politiki so teknovali z idejami, kako naj bi se celokupni narod priljnil visokemu gospodu in kako bi stranka najljubše dojedla nasprotniku prvenstvo v tem početju. Dogodki na Smučiklasovem večeru so bili znani vsem; pripovedovali so nešteto resničnih in izmišljenih podrobnosti, izrekov in anekdot; humanist se je prepračil, da je tragedija njegovega cilindra že stokrat premetla stvar. Nihče se mu ni rogal zaradi neuspešnega aristokratstva, narobe, še nekam spoštovali so ga zato; sploh je vladal v družbi gospodski ton, finča je bila vsem na jeziku, in vsak je po stavljaj svoje manire v ugodno luč.

Toda hrivansko sočutje, s katerim je Smučiklas odzdravil profesorju, se je zrcalilo v istem hipu navseh obrazih; odvetnik je bil junak dneva, njegov uspeh se je bleščal že v zgodovini; kazalo so "Slovenijo" z obširnimi poročili, da se "mudi med nami zastopnik najvišjih krogov, ki je posetil našega prvobornega doktorja Smučiklasa ter konferiral z njim do pozne noči"... Naš politični papež je sijal od mogote in namigival skrivnostno, kakor bi vedel ogromne stvari ter imel nebotične zasluge; šele zdaj je bil vedel Pohlina, kaj vse mu je splovato po vodi.

S krvavečim srcom je pristokal domov ter zbudil gospo Ana in Vido, čuteč, da bo spal, ako ne najde žrtve za svoje ogorčenje. Njiju solze so mu ohladile bol; ali drugi dan je pomislil, kako ga morajo gledati tovariši v šoli da mu ni živ krst omenil besedice, ko ga je vleklo vse mesto po zobeh. Spet je kosil po razredih kakor črna kuga, spet ni miroval doma, dokler ni prepodil žensk od mize; polom je otvoril z vprašanjem: "Kje je rdeča kravata, ki sem jo ukazal kupiti?"

Dalje v prihodnjic.)

Prodaja ostrig v Trstu prepovedana.

Tržaški mestni urad razglasa: Ker se je pred kratkim zopet ugotovilo več slučajev legarja, katere so povzročile ostrige, se obneštvo in prodajalec omenjenih školjk opozarjajo, da je prodaja ostrig absolutno prepovedana.

AMERIŠKA PEVCA V EVROPI.

Pred kratkim se je podal v Evro po slavni ameriški baritonist Emilio de Gogorza s svojo ženo. Oba sta priznana pevca ter bosta priredila v Evropi ne kaj koncertov.

Bajka iz pragozda.

Naravnost smešno je, pod kakšnimi imeni, naslovi, metodami in poizkusi delajo že nad tisoč let "politiki". Se bolj smešno je, če pomislimo, da pri vsem tem kaos ne mislijo na drugo kot na "biti" in "imeti", event, "posedovati". Naj bo Slovenec, Nemec, Amerikane, Japonec, Kitajec, Anglež, Francoz, Italijan itd. vsi se trudijo, obdržati sistem izkoriščanja slaberega in brezposelnega...

Majhna, pritlikava opica je to bila, ki si je pred davnimi časi privzela na zadnje noge kos drevesne skorje, da bi se ji ne zabadalo trnje v noge. S tem je postala čevljar in ustanovitelj čevljarске obrti. To je videl Orang-Utan in ker je bil močnejši, je prisilil malo opico, da je tudi njemu izgotovila take copate, za kar ji je milostno dal eno banano... Naročilo je sledilo drugemu in kmalu se je razvil med obema živahen promet. Mala opica je garala, velika je sprejemala gotovo delo in plačala s sadjem, ki ga sicer in sama delala, temveč pobrala na tleh. Orang-Utan sicer ni potreboval vseh copat zase, temveč za svoje sorodnike in znanee, od katerih je dobil za vsak par copat po dve banani. Tako je Orang-Utan postal praded trgovine.

To je zelo nevoljno opazoval že dalj časa Gorila.*** Ta je računat tako: "Da tisti majhni pritlikavec dela, je res hvale vredno in tudi umevno, ker za deto je samo pritlikava opica. Isto tako ne morem protestirati proti naročilom Orang - Utanovim, ker je on močnejši od nje in se seveda ne bo sam delal čevjev. Istotako je popolnoma v redu, da je naročeval copate tudi za druge, ki niso hoteli z revnim pritlikavcem sami govoriti. Kar pa Gorila na visoki palmi ni ugajalo, je bil vedno večji vpliv Orang-Utanov na celo okolič — to bi škodovalo dosežanemu ugledu Gorile kot najmočnejši opici v pragozdu. Zato ni smelo še dalje tako iti. Če mora ta pritlikavec delati za močnejšega, mora delati tudi zanj — najmočnejšega. Pritlikal je Orang-Utan pod palmo in govoril je z zapovedovalnim glasom: "Pazi! Nimam nič proti temu, da naročaš svoje in svojih znaneev copate pri pritlikavi opici, dokler plačas s sadjem, katerega pobereš pod svojim drevesom. Ampak gorje tebi, če te dobim, da si samo eno banano odtrgal ali doli zbil — v tem trenutku ti preprižnem vrat!" Orang-Utan se je delal zelo užaljenega udal se je pa končno povelju močnejše Gorile, tolažeč se, da itak zadosti sadja dol pade. S tem bi že držal valuto na višini. Reče pa je čakal zastonj ker je Gorila vse sadje obral in ga spravil.

Nekaj dni je naš trgovec brezuspešno zijal gori. Ker pa ni nič

* Velika opica iz vrste človeka podobnih opic.

** Znani sladki sadeži.

*** Tudi velika opica.

doli padlo, se je osokolil in zaklical Gorili: "Ti, gospod Gorila! Ze tri dni en pade nič sadja doli, dasiravno bi ga moralo biti zadosti; vidim to po praznih lupinah, ki jih doli mečeš, da vedno žreš." Nato Gorila: "Slaboumna opica, kaj je to tebi mar, kar delam jaz, ko raste sadje na mojem drevesu?" Orang-Utan: "Prosim, jaz si dovoljujem protestirati. Kako se ti upaš govoriti, da je drevo tvoje?" Gorila: "Ker na njem sedim." Orang-Utan: "Drevesa rastejo za vse zlezem tudi jaz gor in bo tudi moje." Gorila je pokazal zobe, da je začelo biti Orang-Utana strah: "Poizkusi!"

Orang-Utan je uvidel da na ta način nič ne opravi; začel je prositi: "Poslušaj me, gospod Gorila, saj nočem na tvoje drevo, jaz bi bil že srecen če bi ti pustil od časa do časa kako banano dol pasti." Gorila: "Kaj pa dohim za to?" Orang-Utan se je popraskal za ušesom in rekel: "Za deset banan ene copate." Gorila: "Ti lump od pritlikavec pa zahtevaš copate za eno banano!" Orang-Utan: "Da ampak prvič moram jaz sadje pobirati, drugič moram copate razpečati in tretjič moram tudi jaz nekaj dobička imeti, ko nimam nič drugega dela, kot da pušiš, da sadje samo dol pade. V najhujšem slučaju ti je treba samo malo pomigati, da nekaj več dol pade." Gorila, zobe kazoč: "Ti si nesramna opica srednjega stana! Razumeš? Ampak jaz ti bom nekaj povedal, da boš videl, kako sem jaz močnejši in gospodar v pragozdu ki te lahko izstradam, če te hočem! Torej: Če hočeš z menoj živeti v miru, zahtevam za vsako banano, ki doli pade, dva para copat; če ne, požrem vse sam in tebi ostanejo samo moji odpadki!" Orang-Utan se je začel zvijati, ker je pa videl da drugače nič ne opravi, je hitro odšel k pritlikavi opici, češ: "Od sedaj dalje ti ne morem več plačati za ene copate eno banano, ker moram sam za eno banano dva para copat dati. Ker pa moram tudi jaz živeti, dobiš sedaj za tri copate samo eno banano."

Fbogi pritlikavec je skoro obupal. Novi pogoji močnejšega ga je prisilil dan in noč delati za

Vsak previden vlagatelj vpošteva pri naložitvi svojega denarja Sigurnost in dohodek Vložite Vaše prihranke pri nas na "Special Interest Account"

ker uživate te prednosti v polni meri, SIGURNOST vloge Vam je zajamčena v pokritju z najboljšimi ameriškimi bondi, čisti DOHODEK pa iznaša 4% na leto.

Vloge se lahko začnejo s 500.

Glavno zastopstvo JADRANSKE BANKE

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street New York City

82 Cortlandt Street New York City

82 Cortlandt Street New York City

82 Cortlandt Street New York City

82 Cortlandt Street New York City

GENERAL LUDENDORFF

MORILNI ZAROTNIK

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Med aretiranimi se nahaja tudi grof Reventlow, katerega je podvrzla policija strogemu zaslišanju, čeprav noče ničesar objaviti glede tega zaslišanja. Iz nadaljnega materiala, katerega se je zapisnilo pri Guenthorju, je razvidno, da so bili monarhistični voditelji v Monakovu proti temu, da bi prevzeli proces Jagowa in sicer radi skrbi, da bi prišel vsled tega Ludendorff v nezaželjiv položaj. Jagow, ki je bil eden glavnih voditeljev tekom Kappovega puča, je sedaj v ječi.

Zapuščeni od socialistov in delavskih mas Evrope so se boljše-viki, kot razvidno iz zaplenjene korespondence, vrnili k svojim starim prijateljem pod kajzerskim režimom, ki so si stavili kot svojo življensko nalogo uničenje nemške republike. Ni jasno, kaj pričakujejo, boljše-viki pravzaprav ed njih, a dejstvo, da so se vršila pogajanja med njimi in skrajnimi reakcionarnimi elementi v Nemčiji, govori samo zase.

ZOPET ZAUPNICA ZA POIN CAREJA.

Pariz, Francija, 7. julija. Po ostri debati, ki se je razvila glede vprašanja, kdo je zakrivil vojno, je dobil ministrski predsednik Poincare zaupnico poslanke zbornice z vsemi glasovi, izjemo komunistov.

Španski kraj proti militarizmu.

Španska je razburjena, in sicer je povzročil to razburjenje kralj Alfonso v Barceloni, kjer je imel govor, v katerem je postavljaj španski armadi za vzor nemško armado, ki je bila sicer premagana, pa si je vendar znala obvarovati svoj ideal. Nadalje je kralj naslovil naravnost na oficirje o pomini za disciplino in pokazal očitno, da je nasproten njihovim sindikatom in odborom. Poslanska zbornica je mnenja, da ako se ministristvo strinja s kraljevim besedami, mora nemudoma razpustiti vse vojaške organizacije. Posebno ostro je napadal kralja republikanski poslanec Lerroux, ki je naglašal da so bile kraljeve besede zelo nepremišljene, ker jih je izgovoril v trenutku, ko stremi Španska po gospodarski pogodbi s Francijo in se hoče pogoditi žnjo tudi v težkem maroškem vprašanju.

malo jedi. Protiviti se pa ni bilo mogoče, ker je bil slaboten. Garal je torej dan in noč. Orang-Utan je pa obiskal vso okolič, da bi anbral dela, pri čemer je še precej dobro živel, med tem, koje Gorila postajal vedno debelejši, pritlikavec pa v kratkem času za delo nezmožen. In tako je ostalo do današnjega dne.

Moralo te bajke pa si naredite vi, pritlikaveci in srednje opice, sami. Dosedaj je niste naredili, ker drugače bi tisto palmo že zdavnaj spodrezali....

ADVERTISEMENT

SEVEROVA ZDRAVILA VZORZUJEJO

ZDRAVJE V DRUŽINAH

Onemogle, nervozne ženske bodo gotovo dobile uspešno od pomoč kadar uživajo

SEVERA'S REGULATOR

Tonika za ženske

Premaga bolečine, popravi neredne funkcije, pomaga naravi okrepčati oslabele ženske organe in jim povrne normalne razmere.

CENA \$1.25

Vprašajte v lekarnah

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Jugoslavija naj zasede Celovec in Gradec?

V čehoslovanskem parlamentu je imel pred kratkim nemški narodni poslanec Knirsch govor, v katerem je dokazoval, da je čehoslovanska republika sklenila s Francijo tajen dogovor, v katerem se je zavezala Franciji v slučju kakšnih vojnih zapletljajev dati na razpolago armado, broječo 500.000 mož. K temu dogovoru se je nato sklenila dne 24. aprila 1921 še dodatna tajna pogodba, v kateri se med drugim določa tudi to-le: "Ako bi stopilo vprašanje združitve Avstrije z Nemčijo v skuten štadij, mora Čehoslovanska republika zavzeti Dunaj, Linz, Salzburg in vsa industrijska središča in vojaško tehnične obrate do Wiener Neustadta. Jugoslavija pa naj okupira takoj Gradec in Celovec. Avstrijsko vlado je o tem obvestiti šele 24 ur potem, ko so čehoslovške in jugoslovanske čete že prekorščile avstrijsko mejo". Ta razkritja nemškega posl. Knirscha je ministrski predsednik in minister zunanjih del dr. Beneš v parlamentu proglasil za neresnična.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA" NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR. DRŽAVAH.

ADVERTISEMENTS

REPORT OF THE CONDITION

of the

FRANK SAKSER, Private Banker

at the close of business on the

30th day of June 1922.

RESOURCES

Stock and bond investments, viz:

Public Securities \$ 7,738.34

Private Securities 3,887.50

Real Estate owned 37,000.00

Mortgages owned 9,500.00

Loans and Discounts and bills purchased not secured by collateral

Accounts Receivable 170.00

Due from approved reserve depositories \$10,562.60

Due from foreign banks and bankers 4,711.16

Cash items, viz:

Exchange and checks for next day's collections 507.47

\$74,165.17

LIABILITIES

Permanent Capital \$ 25,000.00

Surplus 47,036.77

Deposits:

Funds Awaiting Refund 595.77

Other Liabilities, viz:

Reserves for Taxes, expenses 1,497.14

Accounts Payable 35.49

\$74,165.17

Upliv spomladi.

Poroča dr. Jacques Roubinovich.

Več zločinov se izvrši tekem spomladi kot tekem kateregakoli drugega letnega časa.

Nenadni pritiski vročine povzročijo v ljudeh slabši možgani težke duševne zmede, katere so imenovale specialisti v duševni patologiji "solnčno psihozo". Fermentacija narave, prebuditelj življenjskih sil, — vse to izvaja očividni upliv na človeški organizem.

Taki pojavi so seveda različni soglasno z deželo, ki pride pri tem v poštev.

V Franciji so meseci april, maj in junij v progresivnem redu, meseci, v katerih je kriminalnost najbolj intenzivna ali na svojem višku. Za spomladjo pride poletje, a jesen, čeprav je to čudno, izvaja pomirljiv upliv na razburjenje možgane, spravljene iz ravnotežja.

V južni Rusiji je mesec avgust, katerega se je treba najbolj bati in go mejem mnenju je pripisovati to izvanredni vročini, ki prevladuje tekem meseca avgusta.

Na ta način se lahko reče, da je upliv solnca na kriminalno razpoloženje ali nagnjenje ugotovljeno dejstvo. To pa ni edini upliv in o alkoholu se lahko reče, da je obvladujoči vzrok zločina, kajti opiti duhovi so veliko bolj izpostavljeni zločinskemu uplivu v vročem vremenu kot pa v mrzlem. Vročina povzroča tudi žejo in žeja pomenja pogosto zločin.

Največja nevarnost za osebno varnost posameznika v Franciji je salon. Prav kot je bil tudi v Ameriki pred uvedbo prohibicijske postave. Ta salon se imenuje v pariškem narečju "bistrot". Pred uveljavljenjem postave iz leta 188 je bilo v Franciji 354.000 prostorov, kjer se je prodajalo žgano pijačo. Malo pred izbruhom vojne je bilo soglasno s cenazusom 480.000 takih prostorov, od teh 31.000 v Parizu samem. Izza konca vojne se je število teh bazarov še izdatno povečalo.

V teh statistikah tiči nekaj strašnega, če pomisli človek, da se izmed sto zločinov izvrši 66 v gostilnah ali kabarejih ali ravno pred gostilnami.

Alkohol upliva v večinskimi meri na mentalnost in zdravje Francije.

Na Bretonske in v Normandiji se je pogosto izpilo v vaseh, ki imajo manj kot 1600 prebivalcev na leto 40.000 kvartov močnega pijače, vsebujoče več kot sto "proofs" ali petdeset odstotkov. Otroci, katerim se pogosto daje žganje mesto mleka, prihajajo pijani v šolo. Ali je vsled tega presenetljivo, da ne ostane njih duša normalna in da je zločin naravna posledica?

Nadaljno znamenje. Od sto zločinov v Franciji se jih izvrši 58 v nedeljo zvečer ali na predvečer praznikov. Sto in osem in petdeset kriminalcev obstaja iz alkoholikov proti 47, ki niso. Tekom preteklega leta ni bil aretirani niti en popolni abstinent. To seveda ni dosti vreden znak, kajti popolni abstinenti so v Franciji velika redkost.

Skoro brez izjeme se izvrši zločine strasti in ljubosumnosti pod uplivom epojnih pijač.

Zločinski val ne bo odpravljen v Franciji, dokler se ne bo odpravilo salonov. (To povest smo čuli tudi tukaj v Ameriki pred uveljavljenjem 18. amendmenta in prohibicijskih postav. Kaj smo doživeli v dveh kratkih letih in pol. Oni ki so pili preje, pijejo tudi sedaj, le da se počasi zastropilajo s premlado ali slabo napravljeno pijačo. Nadalje po-pijejo več žgane pijače kot so je preje. Policijski zapori so prav tako polni pijancev kot so bili in isto velja glede bolnice. Zločinski val, kot imenujejo to prikazen, je prav tako v evetju kot je bil pred prohibicijo, le s to izjemo, da ujamemo sedaj manj morilcev, vlomilcev in tatov, ker gredo trezni na svoj posel ter ne puste vsled tega toliko sledov za seboj. Sploh pa so profesionalni zločinci znani abstinenti ter so bili tudi pred prohibicijo, ko je bilo še

Amerika — središče zrakoplovne industrije.

Poroča John Goldstrom.

Kooperativno delo v velikem obsegu in v mogoče celo večjem kot je bilo ono, ki je tekem vojne proizvedlo Liberty motor; je bilo tiho in spravljen v tek, da se napravi Združene države za največje središče v konstrukciji velikih transkontinentalnih in transatlantskih zračnih ladij. Namen tega dela je iztrgati Nemčiji prvenstvo na tem polju.

Mornariški trdni vodilji zrakoplov Z-R se je gradilo v soglasju s tem splošnim načrtom v Lakehurst, N. J. Več kot dvajset važnih ameriških industrijalecev producira material za to veliko zračno ladjo in vse na tej zračni ladji od sprednjega konca pa do krnila, je ameriško, vključno načrte.

Vsi drugi načrti, na temelju katerih se je nameravalo neposredno zgraditi nadaljne zračne ladje, so bili odvisni v glavnem od materiala, katerega naj bi se importiralo iz Nemčije in pri tem naj bi se uporabljalo tudi uroze in načrte nemških Zeppelinov. Veliko manjše vodilje zračne ladje za armado in mornarico so bile zgrajene v tej deželi.

Pri novi zračni ladji Z-R, ki bo dolga 680 čevljev in ki bo imela 2.100.000 kubičnih čevljev vsebine za plin, se bo uporabljalo takozvani helijni plin, ki ne eksplodira in na katerega imajo Združene države svetovni monopol. Izvedenci pričakujejo, da bo to najbolj varna zračna ladja, kar se jih je dosedaj zgradilo.

Zračne ladje kot Z-R, a namenjene civilnemu prometu, bodo vozile preko Združenih držav na večje razdalje, dočim bodo vozili na manjše razdalje, manjše zračne ladje.

Pričakovano, da se bo pričelo izdelovati te vodilje zračne ladje v velikih množinah, so dovedla Aluminum Company of America do tega, da je pričela graditi v Pittsburghu novo napravo za valenje in oblikovanje plošč in cevi iz duralumina.

Te cevi, katerih se ni še nikdar preje uspešno izdelovalo razven v Nemčiji, se izdeluje sedaj v Združenih državah. Napravljene so iz zmesi, ki kombinira moč jekla z lahkoto aluminija.

Z-R se v prenešenem smislu besede dviga iz razvalin ZR-2, one zračne ladje, ki je bila zgrajena v Angliji na temelju nemških načrtov in na kateri je izgubilo življenje osem in štirideset Amerikancev tekem poskusnega poleta v preteklem letu, ko je padla zračna ladja v Humber reko. Zračno ladjo ZR-2 je prevzela mornariča Združenih držav od angleškega zračnega ministrstva.

Ameriške metode se je uvedlo v načrte in konstrukcijo Z-R in skrbno se je izognilo napakam tako angleško-nemške zračne ladje ter tudi italijanske zračne ladje Roma, katero je kupila ameriška armadna zračna služba in ki je bila uničena pri poskusnem poletu v Norfolk, Va. z izgubo štiri in tridesetih življenj.

Niti angleška, niti italijanska zračna ladja se ni posluževala helijni plina, ki ne eksplodira in večina žrtev je bila sežgana do smrti vsled eksplozije vodika. Kaj takega se ne more pripetiti pri novi ameriški zračni ladji.

Ameriška industrija sodeluje z mornarico tudi pri konstrukciji najbolj izboljšane tipa hangarja ali šupe. Detroit Steel Products Company je sestavila šupo, ki ima na tisoče kvadratnih čevljev črten, katere je mogoče odpreti in zapreti skoro istočasno, a čemur lahko plin izbeži skoro v trenutku.

Liberty motorji in ameriški aeronavtični instrumenti bodo nudili gonilno silo in kontrolo.

Priseljevanje tekem novega fiskalnega leta.

(Nadaljevanje s. 4 strani.)

4. Inozemci, ki prihajajo v Zdr. države le na obisk bodisi radi za-nosti šestmesečne odsotnosti iz pot-bave ali radi začasnega opravlja. Ta obisk sme kvečjemu trajati 6 mesecev. Ako bi se naslo, da je odsoten čez šest mesecev, on bo dotičnik opustil namen začasnega pripuščene čez kvoto le v slučaju, obiska in bi bilo iz okoliščin razvidno, da se je nastanil v Združene države, bo naznanjen priseljenjskim oblastim za deportacijo.

5. Inozemci, ki so bili vsaj skozi pet let pred prihodom v Združene države nastanjeni v Canadi, New-foundlandu, Cubi, Mehiki, v vseh deželah Centralne in Južne Amerike ter na sosednjih otokih.

6. Inozemci pod 18. letom, ki so otroci državljanov Združenih držav.

7. Inozemci, ki se vračajo v Zdr. države po začasnem obisku v inozemstvu. Ta določba je posebne važnosti za one priseljence, ki — dasi nimajo še drugega državljan-skega papirja — hočejo obiskati stari kraj. Pod "časnim obiskom v inozemstvu" se smatra odsotnost od ne več kot šestih mesecev od dneva odhoda iz Združenih držav; domneva se namreč, da odsotnost šestih mesecev ne vsebuje opustitve nastanjenosti (residence) v Združenih državah. Če pa inozemec ostane v inozemstvu čez šest mesecev, obvelja domneva, da ni več nastanjen v Združenih državah. To domnevo pa utegne ovreči s tem, da predloži priseljenjskim oblastim taka dokazila, ki naj jih prepričajo o njegovi nastanjenosti v Združenih državah. Z drugimi besedami: Ako se inozemec vrne nazaj tekem šestih mesecev od dneva odhoda iz Združenih držav, on sme priti nazaj, tudi če je bila kvota njegove roj-

vsega dosti na razpolago. Glede takozvanih nedeljskih zločinov ima učenik mož prav, a to je splošna prikazen, da se mlada kri malo pobije in potolče. Sveta ne bodo nikdar mogli izpremeniti v nedeljško šolo, posebno če država sama uri svoje ljudi v morenjui ter pobijanju ljudi.)

stne dežele že izčrpana; posebnih dokazil ni treba, ker se priselje-niške oblasti prepričajo o resnič-nosti šestmesečne odsotnosti iz pot-bave ali radi začasnega opravlja. Ta obisk sme kvečjemu trajati 6 mesecev. Ako bi se naslo, da je odsoten čez šest mesecev, on bo dotičnik opustil namen začasnega pripuščene čez kvoto le v slučaju, obiska in bi bilo iz okoliščin razvidno, da se je nastanil v Združene države, bo naznanjen priseljenjskim oblastim za deportacijo.

V staro domovino

S posredovanjem tvrdke Frank Sakser State Bank so odpotovali v staro domovino:

S parnikom Majestic 17. junija:

Franc Papež iz Great Falls Mont., v Dol. Križ.
Gjuro Jakljevič iz Standard-ville, Utah, v Metliko.

S parnikom Berengaria 20. junija:

Anton Hervatin iz Kane, Pa., v Kutezevo.

S parnikom Mongolia 21. junija:

Henrik Miller iz Seattle, Wash., v Celje.

S parnikom Ryndam 24. junija:

Leo Liebler z družino iz Ridge-wood, L. I., v Kaiserlautern na Nemškem.

S parnikom Olympic 24. junija:

Lonie Solnee iz St. Paul, Minn., v Sulednik.

S parnikom Lafayette 24. junija:

Anton Težak iz Fresno, Cal., v Metliko.
Josip Tomac z ženo iz Green-wood, Wis., v Brod na Kulpi.

S parnikom France 28. junija:

Cecilija Novak iz Milwaukee, Wis., v Cirkovec.
Rozi Sluga iz Milwaukee, Wis., v Cirkovec.
Ivan Sirk iz Joliet, Ill., v Dobri-čie.

S parnikom Homerio 1. julija:

Franc Gnezda s soprogo iz Co-nemaugh, Pa., na Unce.

S parnikom Paris 5. julija:

Karel Gaber iz Detroit, Mich., na Vrhnike.
Avgust Valenčič iz Sopris, Col., v Jelšane.
Jožef Žnidaršič z družino iz Cass, W. Va., v Cerknico.

S parnikom Rochambeau 6. junija:

Janez Pole iz Highwater, Utah, v Čemšenik.
Peter Serčar iz Hawkinsville, Ga., v Osilnico.
Peter Barič iz Detroit, Mich., v Vrbovsko.
Karel Kozel iz San Francisco, Cal., v Sevnico.
Jožef Lesjak iz San Francisco, Cal., v Celje.
Franc Srebot iz Browder, Ky., v Košano.
Jožef Morel iz Browder, Ky., v St. Peter na Krasu.

S parnikom Rochambeau 6. junija:

Janez Pole iz Highwater, Utah, v Čemšenik.

S parnikom Rochambeau 6. junija:

Janez Pole iz Highwater, Utah, v Čemšenik.

S parnikom Rochambeau 6. junija:

Janez Pole iz Highwater, Utah, v Čemšenik.

S parnikom Rochambeau 6. junija:

Janez Pole iz Highwater, Utah, v Čemšenik.

S parnikom Rochambeau 6. junija:

Janez Pole iz Highwater, Utah, v Čemšenik.

S parnikom Rochambeau 6. junija:

Janez Pole iz Highwater, Utah, v Čemšenik.

S parnikom Rochambeau 6. junija:

Janez Pole iz Highwater, Utah, v Čemšenik.

S parnikom Rochambeau 6. junija:

Janez Pole iz Highwater, Utah, v Čemšenik.

S parnikom Rochambeau 6. junija:

Janez Pole iz Highwater, Utah, v Čemšenik.

Jernej Kisovec iz Highwater Utah, v Kranj.
Mirko Dolinar iz Wenona, Ill., v Karlovac.

S parnikom Majestic 8. julija:

Ignacij Kovac iz Cleveland, O., v Lokavec.

S parnikom President Wilson 8. julija:

Anton Perkaus s soprogo iz New York City v Celje.

Janez Rukše iz Pittsburgh, Pa., v Brusnice.

Ivan Uješ s soprogo iz Bar-ber-ton, Ohio, v Trnovo.

Valentin Tušar iz Black Dia-mond, Wash., v Cerkno.

Jurij Valentič iz New York City v Stari trg pri Črnomlju.

Karol Masar z družino iz Cleve-land, Ohio, v Rače pri Zidanem mostu.

Josipina Mikolič iz Cleveland Ohio, v Laški potok.

Jožef Glavan iz Cleveland, O., v Dobričie.

Jakov Preve iz Cleveland, Ohio v Lož.

Janez Kikelj iz Cleveland, O., v St. Vid pri Zatični.

Franc Magajna iz Chicago, Ill., v Gor. Vreme.

Franc Kobola iz New York City v Celje.

Josip Lukšetič z družino iz Lo-wellville, Ohio, v Volosko.

Josip Lahmar iz Herminie, Pa., v Tolmin.

Janez Koželj iz Herminie, Pa., v Kamnik.

Karlo Slavič iz Madison, Pa., v Matulje.

Mara Jovanović z otroci iz Niles, Ohio, v Virovitico.

Domenico Massaro iz Lowell-ville, Ohio, v Neapelj.

Gornjesavinjski Sokol v Mozirju je praznoval te dni svojo 40letni-co. Nad vse zaslužen je ta jubilej, praznik dela in rodoljubja, zakaj v prosep vsega naroda je bilo delo mozirskega Sokola. Tem po-vodom se je vršila večja slavnost

ADVERTISEMENTS

VAŽNO ZA GOSPODINJE

Išla je nova kuharska knjiga

VARČNA KUHAČKA

Strokovnjakinja, ki je sestavila to knjigo, je polagala važnost nato, kako pripraviti bolj u-kusna jedila z manjšimi stroški iz s skromnimi sredstvi.

Knjiga je trdo vezana, stane \$1.

Slovenic Publishing Co. New York

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Kretanje parnikov - Shipping News

NOORDAM	15. julija	—	Boulogne	AMERICA	29. julija	—	Cherbourg
LA SAVOIE	15. julija	—	—	AQUITANIA	1. avg.	—	Cherbourg
LA WASHINGTON	15. julija	—	—	PARIS	2. avg.	—	Havre
ARGENTINA	15. julija	—	—	YORCK	2. avg.	—	Bremen
KROONLAND	15. julija	—	—	MINNEAPOLIS	2. avg.	—	Hamburg
MAURETANIA	15. julija	—	—	PRES. POLK	2. avg.	—	Cherbourg
HANOVER	15. julija	—	—	SAXONIA	3. avg.	—	Hamburg
PRES. ADAMS	15. julija	—	—	FINLAND	5. avg.	—	Cherbourg
CHICAGO	15. julija	—	—	CHETIC	8. avg.	—	Genoa
SUSQUEHANNA	15. julija	—	—	BERENGARIA	8. avg.	—	Cherbourg
LAPLAND	15. julija	—	—	RELANCE	8. avg.	—	Cherbourg
ANDANIA	15. julija	—	—	P. GARFIELD	9. avg.	—	Cherbourg
TOTTERDAM	15. julija	—	—	MANCHURIA	9. avg.	—	Hamburg
—OMERIE	15. julija	—	—	SELVEDURE	10. avg.	—	Trel
LAFAYETTE	15. julija	—	—	LA SAVOIE	12. avg.	—	Havre
DROPSA	15. julija	—	—	ZEELAND	12. avg.	—	Cherbourg
HUDSON	15. julija	—	—	PRES. TAFT	12. avg.	—	Cherbourg
RESOLU	15. julija	—	—	SEYDLITZ	16. avg.	—	Bremen
MONSIEUR	15. julija	—	—	KROONLAND	19. avg.	—	Havre
FRANCE	15. julija	—	—	—	23. avg.	—	Havre
VAN BUREN	15. julija	—	—	PRES. WILSON	26. avg.	—	Cherbourg
JARONIA	15. julija	—	—	LAPLAND	29. avg.	—	Genoa
MAJESTIC	15. julija	—	—	ARABIC	30. avg.	—	Bremen
TYNDAM	15. julija	—	—	HANOVER	30. avg.	—	Genoa
VANDYCK	15. julija	—	—	—	—	—	—

SKUPNO POTOVANJE SLOVENCEV.
FRANČOSKA LINIJA PRIREDI SKUPNO POTOVANJE SLOVENCEV PREKO HAVRE V TRST IN LJUBLJANO S SVOJIM NAJMODERNEJŠIM IN NAJHITREJŠIM PARNIKOM "PARIS", KI ODPUJE IZ NEW YORKA V SREDO, 2. AVGUSTA 1922.

Potnike bo spremljal prav do Ljubljane Mr. L. Zakelj, znan sloven. gov. Završilec in Čestak v New Yorku, ki bo gledal na to, da bodo potniki čim hitreje in v udobnejši potovalni in da ne bodo imeli stisk s svojimi kufrji.

Za potnike III. razreda bodo pripravljene kabine z 4 ali 6 posteljami. Slov. potniki dobre posebnosti hrane, vino in razne dragocnosti. Od Havre naprej bodo potniki imeli svoj va-gon do Trsta ali celo vlak, ako se jim dovoli pri-glasiti.

Iz New Yorka do Trsta stane vožnja za od-rastle skupno z davkom \$13.85, do Ljubljane \$1 več.

Za natančnejša pojasnila se obrnite do svojega agenta ali direktno na

FRENCH LINE
19 STATE STREET NEW YORK, N. Y.

Glede izplačil v ameriških dolarjih!

Po novi odredbi finančnega ministra, — Jugoslavija je bankam tam sedaj prepovedano izplačevanje čekov, ali dru-gih nakazil v tujih valutah. Ako torej hočete denar v ameriški valjavi, bo-li potem čeka ali nakazila, ga banka v Jugoslaviji ne sme izplačati v do-larjih, temveč po dnevnem tečaju v domači valuti, to je v kronah oziroma dinarjih.

Hi sreči se je pa pri sestavi ome-jene odredbe vstopela potreba za str-ke, ki imajo potovalni v Ameri-ko. Izvrš-še vedno izplačila v ameriških do-larjih, vendar pa nakazila ne sme pre-gati zneska \$250. — za vsakega po-sameznika. Do te svote pa lahko izplačamo poljubne zneske. Ameriški de-nar se izplača le proti predložitvi potne-ga lista v uradu Jadranske banke v Ljubljani, Zagrebu.

Hi sreči se je pa pri sestavi ome-jene odredbe vstopela potreba za str-ke, ki imajo potovalni v Ameri-ko. Izvrš-še vedno izplačila v ameriških do-larjih, vendar pa nakazila ne sme pre-gati zneska \$250. — za vsakega po-sameznika. Do te svote pa lahko izplačamo poljubne zneske. Ameriški de-nar se izplača le proti predložitvi potne-ga lista v uradu Jadranske banke v Ljubljani, Zagrebu.

ARGENTINA 15. julija
BELVEDERE 15. avgusta
PRES. WILSON 22. avg.; 21. okt.
Vnaprej izdane karte za sorodnike ali prijatelje se lahko preobrli pri bližnji parobrodni agenciji ali pri

PHELPS BROS. & CO.,
Generalni Agenci
NEW YORK

FRENCH LINE
COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE
Express Postal Service

Direktna služba v

Jugoslavijo
preko Havre

V velikim parnikih tri 2 in 3 vlake

LA BOURDONNAIS ... 13. julija
LA SAVOIE 15. julija
CHICAGO 20. julija
LAFAYETTE 22. julija

Izbrane udobnosti vsakega razreda. Kabine z umivalnico in točko vo-d, za 2, 4 in 6 oseb. Posebna jedilnica, soba za kajenje, bara in brivnica na razpolago potnikom tretjega razreda. Vino in pivo bres-platno. Za nadaljnje podrobnosti vprašajte pri lokalnih zastopnikih French Line.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

Pozor!

Sorodnike in znance je spet mo-goče dobiti iz starega kraja, ker je bila dosedanja postava (triprocentna kvota) podaljšana za nadaljni dve leti. Dobiti sorod-nike in znance iz kraja imajo prednost ameriški državljani in oni, ki imajo prvi papir. Kdo že-i dobiti koga iz starega kraja, naj nam piše za pojasnilo; točna in solidna postrežba jamčena.